

Analýza rozdílů účtování a vykazování ve vlastním kapitálu z pohledů různých typů účetních jednotek

Tomáš Michalík

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Michalík**
Osobní číslo: **M11053**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza rozdílů účtování a vykazování ve vlastním kapitálu z pohledu různých typů účetních jednotek**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte literární poznatky zaměřené na problematiku účtování a vykazování ve vlastním kapitálu z pohledu různých typů účetních jednotek.

II. Praktická část

- Analyzujte a popište rozdíly ve vlastním kapitálu v účetních závěrkách vybraných typů účetních jednotek.
- Na základě analýzy zhodnoťte zjištěné poznatky a vyvodte doporučení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KOVANICOVÁ, Dana. Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům. Praha: BOVA POLYGON, 2004, 284 s. ISBN 8072730959.

LIBBY, Robert, Patricia A. LIBBY a Daniel G. SHORT. Solutions manual to accompany Financial accounting. 3rd ed. Boston: McGraw-Hill/Irwin, c2001. ISBN 0-07-238288-0.

MUNZAR, Vladimír, Hana BŘEZINOVÁ a Ludmila MUZIKÁŘOVÁ. Účetnictví I. 3. vyd. Praha: Svaz účetních, 2002, 398 s. ISBN 8086371174.

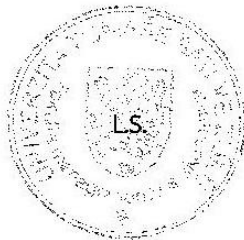
PETRLÍKOVÁ, Blažena. Nevýdělečné organizace a fyzické osoby účtují. Vyd. 2. Praha: ASPI, 2006, 127 s. ISBN 80-7357-183-8.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2011, 250 s. ISBN 978-80-247-4018-8.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Karel Šteker, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 22. února 2014
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2014

Ve Zlíně dne 22. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použité informační zdroje jsem citoval;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16.05.2024

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem této práce je analyzovat rozdíly při účtování a vykazování ve vlastním kapitálu z pohledů různých typů účetních jednotek. Práce je rozdělena do dvou částí. První, teoretická část se zabývá českou právní úpravou účetnictví, významem účetnictví a základními zásadami, charakterizuje jednotlivé vyhlášky a standardy pro tři vybrané účetní jednotky. Praktická část je zaměřena na účtování a vykazování ve vlastním kapitálu. Vždy na začátku je vymezen účetní případ, který je řešen za každou účetní jednotku zvlášť. Následně pak jsou analyzovány rozdíly jak v účtování, tak ve vykazování. Na závěr práce je shrnutí a nejvýznamnější rozdíly, které byly zjištěny při vypracovávání této bakalářské práce.

Klíčová slova:

Vlastní kapitál, účetní jednotka, účtování, vykazování, základní kapitál, fondy, rozdíly,

ABSTRACT

The goal of this work is to analyze the differences in accounting and reporting in equity from the perspectives of different types of entities. The work is divided into two parts. First, the theoretical part deals with the Czech accounting legislation, the importance of accounting and basic principle, describe the various regulations and standards for the three selected entities. Practical part focuses on the accounting and reporting in equity. At the beginning is defined accounting transaction, which is solved for each entity separately. Subsequently, the differences are analyzed in accounting and reporting. At the end there is a summary of the most significant differences, which were detected in the elaboration of this bachelor's work.

Keywords:

Equity, entity, accounting, reporting, capital, funds, differences

Chtěl bych poděkovat zejména svému vedoucímu, panu Ing. Karlovi Štekerovi, Ph. D. za vstřícnou a ochotnou pomoc ve formě cenných rad, připomínek a odborných poznámek při zpracovávání mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PRÁVNÍ RÁMEC ČESKÉHO ÚČETNICTVÍ	13
1.1 ZÁKON O ÚČETNICTVÍ	13
1.1.1 Účetní jednotka	14
1.2 VYHLÁŠKY K PODVOJNÉMU ÚČETNICTVÍ.....	14
1.2.1 Vyhláška 500/2002 Sb.	15
1.2.2 Vyhláška 501/2002 Sb.	16
1.2.3 Vyhláška 504/2002 Sb.	17
1.3 ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY.....	17
1.3.1 ČUS pro podnikatele	18
1.3.2 ČUS pro bankovní instituce	19
1.3.3 ČUS pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.....	20
1.4 SROVNÁNÍ SMĚRNÝCH ÚČTOVÝCH OSNOV.....	20
1.5 INTERNÍ PŘEDPISY	21
2 VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ	22
2.1 ZÁKLADNÍ FUNKCE ÚČETNICTVÍ.....	22
2.2 INFORMACE POSKYTOVANÉ ÚČETNICTVÍM	22
2.3 ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLADY	23
2.3.1 Koncept účetní jednotky	24
2.3.2 Koncept oceňování peněžní jednotkou	24
2.3.3 Předpoklad trvání účetní jednotky	24
2.3.4 Akruální princip	24
2.3.5 Pravidelnost zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace ÚJ	24
2.4 ZÁKLADNÍ ZÁSADY	24
2.4.1 Zásada přednosti obsahu před formou	25
2.4.2 Zásada opatrnosti	25
2.4.3 Princip historického účetnictví.....	25
2.4.4 Bilanční kontinuita	25
3 ZÁKLADNÍ SKUPINY ÚČTŮ VLASTNÍHO KAPITÁLU	26
3.1 POLOŽKY VLASTNÍHO KAPITÁLU V ROZVAZE U PODNIKATELŮ	27
3.1.1 Základní kapitál.....	27
3.1.1.1 Základní kapitál	28
3.1.1.2 Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-).....	28
3.1.1.3 Změny základního kapitálu.....	29
3.1.2 Kapitálové fondy	29
3.1.2.1 Ážio.....	29
3.1.2.2 Ostatní kapitálové fondy	30
3.1.2.3 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků.....	30
3.1.2.4 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací.....	30
3.1.2.5 Rozdíly z přeměn obchodních korporací	30
3.1.2.6 Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací.....	30
3.1.3 Fondy ze zisku.....	31

3.1.3.1	Rezervní fond.....	31
3.1.3.2	Statutární a ostatní fondy	31
3.1.4	Výsledek hospodaření minulých let	31
3.1.4.1	Nerozdělený zisk minulých let	31
3.1.4.2	Neuhrazená ztráta minulých let	32
3.1.4.3	Jiný výsledek hospodaření	32
3.1.5	Výsledek hospodaření běžného účetního období.....	32
3.1.6	Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílů na zisku.....	32
3.2	ROZDÍLNÉ POLOŽKY VLASTNÍHO KAPITÁLU U FINANČNÍCH INSTITUCÍ.....	32
3.2.1	Rezervní fond na nové ocenění	33
3.2.2	Kapitálové fondy	33
3.2.3	Oceňovací rozdíly	33
3.3	ROZDÍLNÉ POLOŽKY VLASTNÍHO KAPITÁLU U NEVÝDĚLEČNÝCH ORGANIZACÍ	34
3.3.1	Vlastní jmění	34
3.3.2	Fondy.....	34
3.3.3	Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST	36
4	PŘEDSTAVENÍ ÚČETNÍCH JEDNOTEK.....	37
4.1	AGEL A.S.	37
4.2	FIO BANKA, A.S.	37
4.3	NADACE TEREZY MAXOVÉ DĚTEM	38
5	ANALÝZA ROZDÍLŮ ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ	39
5.1	ZVÝŠENÍ ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU	39
5.1.1	Analýza účtování.....	39
5.1.2	Analýza vykazování	41
5.2	PŘÍJEM, POSKYTNUTÍ DARU	42
5.2.1	Analýza účtování.....	42
5.2.2	Analýza vykazování	43
5.3	PŘIJETÍ DOTACE ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU	44
5.3.1	Analýza účtování.....	44
5.3.2	Analýza vykazování	46
5.4	ÚČETNÍ PŘÍPAD- OPERACE S VÝSLEDKEM HOSPODAŘENÍ.....	47
5.4.1	Analýza účtování.....	47
5.4.2	Analýza vykazování	49
5.5	ÚČETNÍ PŘÍPAD- OPERACE S DERIVÁTY	51
5.5.1	Analýza účtování.....	51
5.5.2	Analýza vykazování	53
6	SHRNUTÍ ROZDÍLŮ, VYPOVÍDACÍ SCHOPNOST VLASTNÍHO KAPITÁLU TŘÍ TYPŮ ÚČETNÍCH JEDNOTEK	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64

SEZNAM PŘÍLOH.....	65
---------------------------	-----------

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu rozdílů ve vlastním kapitálu při účtování účetních operací a vykazování v účetní závěrce mezi různými typy účetních jednotek, které vedou účetnictví podle platných českých předpisů. Aby bylo možno analyzovat rozdíly, je třeba vymezit účetní jednotky, které se řídí rozdílnou účetní legislativou tj. vyhláškami. Pro tyto účely byly zvoleny tři typy účetních jednotek. Podnikatel, bankovní instituce a nestátní nezisková organizace.

Teoretická část se zabývá právní úpravou účetnictví pro výše vybrané účetní jednotky. V této práci jsou uvedeny tři vyhlášky, a sice vyhlášky pro každý typ účetní jednotky zvlášť a jejich stručný obsah. Rovněž bylo potřeba vymezit české účetní standardy, které jsou buď specifické pro daný typ účetní jednotky, nebo souvisí s vedením účetnictví ve vlastním kapitálu. Po této právní úpravě následuje část, která se týká významu a funkcí účetnictví, základních předpokladů a zásad, podle kterých je účetnictví vedeno. Následně jsou uvedeny a popsány všechny položky vlastního kapitálu u podnikatelských jednotek a všechny obsahově rozdílné položky vlastního kapitálu bankovních institucí a neziskových organizací.

V praktické části jsou na počátku vybrány konkrétní tři účetní jednotky- akciová společnost, bankovní instituce a nadace, účtující podle rozdílných vyhlášek, pro názornější ilustraci rozdílů ve výkaznictví. Další kapitola se již zabývá samotnými rozdíly v účtování a vykazování. Vždy na začátku je uveden účetní případ, který je následně řešen z pohledu všech účetních jednotek. Nejdříve jsou analyzovány rozdíly v účtování dané operace mezi všemi typy účetních jednotek, následuje analýza vykazování, která se zaměřuje na porovnávání vlastního kapitálu v rozvaze mezi vymezenými účetními jednotkami. Za účetní operace, řešené za každou účetní jednotku zvlášť, byly vybrány takové, které se jevily jako zajímavé při porovnávání vedení účetnictví a vykazování těchto tří vybraných účetních jednotek a hlavně se alespoň u jedné účetní jednotky promítají ve vlastním kapitálu.

Na závěr práce jsou pak shrnuty nejvýznamnější rozdíly, které byly zjištěny při analýze účtování a vykazování.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC ČESKÉHO ÚČETNICTVÍ

Účetnictví podnikatelských subjektů v České republice je upraveno soustavou předpisů na úrovni zákonů a norem, které navazují na jiné věcně právní předpisy a zákony. Tyto normy ve svém komplexu vytvářejí účetní systém. Základním kamenem účetního systému České republiky je zákon o účetnictví a v některých aspektech také zákon o obchodních korporacích a nový občanský zákoník. Dále na tyto dva základní pilíře navazuje celá řada dalších zákonů a norem, které jsou věcným základem pro účetnictví. Jen pro představu se jedná např. o zákon o daních z příjmu, zákon o podnikání na kapitálovém trhu atd. Z prováděcích předpisů k účetnictví je nutné zdůraznit zejména vyhlášky vydávané Ministerstvem financí, a české účetní standardy, které upravují používání účetních metod a postupů účtování v jednotlivých oblastech účtování a pro jednotlivé typy účetních jednotek. (Ryneš, 2013, s. 11)

1.1 Zákon o účetnictví

Základním předpisem upravujícím podvojně účetnictví v České republice je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších novel. Konsolidující účetní jednotky a účetní jednotky, které jsou obchodní společnosti a emitovaly cenné papíry registrované na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech EU, použijí pro účtování a sestavení účetní závěrky Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. (Ryneš, 2013, s. 11)

Stručný obsah zákona o účetnictví (Ryneš, 2013, s. 12):

- definuje účetní jednotky (osoby podléhající zákonu o účetnictví) a soustavu podvojněho účetnictví,
- definuje předmět účetnictví a účetní období,
- stanovuje základní povinnosti při vedení účetnictví a při používání účetních metod
- definuje účetní knihy a jejich otevírání, uzavírání, účetní doklady, podmínky předávání, přebírání účetních záznamů, směrnou účtovou osnovu a rozvrh, archivaci účetních záznamů, inventarizaci,
- stanoví pravidla pro oceňování jak v průběhu účetního období, tak i k rozvahovému dni, např. oceňování reálnou hodnotou,
- upravuje způsob vydávání další účetní metodiky tj. vydávání prováděcích vyhlášek k zákonu o účetnictví, vydávání Českých účetních standardů nebo používání mezinárodních účetních standardů.

1.1.1 Účetní jednotka

Účetní jednotkou se rozumí subjekt, který je povinen vést účetnictví zachycující veškerou jeho hospodářskou činnost. Těmto subjektům ZU stanoví rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost. Účetní jednotky jsou přesně vyjmenované v zákoně o účetnictví jsou jimi (Česko, 1991, §1):

- právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,
- zahraniční právnické osoby a zahraniční jednotky, které jsou podle právního řádu, podle kterého jsou založeny nebo zřízeny, účetní jednotkou nebo jsou povinny vést účetnictví, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů,
- organizační složky státu,
- fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- svěřenské fondy podle občanského zákoníku,
- fondy obhospodařované penzijní společností podle zákona upravujícího důchodové spoření a podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření,
- investiční fondy bez právní osobnosti podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, nebo
- ty, kterým povinnost sestavení účetní závěrky stanoví zvláštní právní předpis nebo které jsou účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu.

1.2 Vyhlášky k podvojnému účetnictví

V návaznosti na Zákon o účetnictví vydává Ministerstvo financí ČR od roku 2003 prováděcí předpisy ve formě vyhlášek. Tyto jsou zpracované pro jednotlivé typy účetních jednotek, s ohledem na činnost, na kterou se zaměřují. Tato bakalářská práce se zabývá problematikou vlastního kapitálu účetních jednotek, které provádí účetnictví podle vyhlášek 500/2002 Sb., 501/2002 Sb., a 504/2002 Sb.

Tabulka 1 -Prováděcí vyhlášky MF ČR (vyhlášky vydávané MF ČR)

Číslo vyhlášky	Typ účetní jednotky
500/2002 Sb.	podnikatel účtující v soustavě podvojného účetnictví
501/2002 Sb.	banka, finanční instituce
502/2002 Sb.	pojišťovna
503/2002 Sb.	zdravotní pojišťovna
504/2002 Sb.	účetní jednotka, jejímž hlavním předmětem činnosti není podnikání

Základní funkce uvedených vyhlášek spočívá v definici obsahu, struktury a způsobu sestavení účetní závěrky tj. rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přehledu o peněžních tocích, přehledu o změnách ve vlastního kapitálu a přílohy k účetním výkazům. Upravují také možné účetní metody, účetní osnovu a v některých případech taky konsolidovanou účetní závěrku. (Strouhal, 2010, s. 65-66)

1.2.1 Vyhláška 500/2002 Sb.

Tato vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, rozpracovává některá ustanovení zákona o účetnictví do podrobnější úpravy. Prováděcí vyhlášky upravuje zejména (Česko, 2002a, §1):

- rozsah a jednotlivé části individuální i konsolidované účetní závěrky pro podnikatele,
- obsahové vymezení položek účetních závěrek a formát jednotlivých výkazů,
- uspořádání a označování položek individuální i konsolidované účetní závěrky,
- směrnou účtovou osnovu,
- účetní metody a jejich použití včetně konsolidačních metod,
- účetní metody při přeměnách,
- oceňování při přeměnách, okamžik účtování při přecenění na reálnou hodnotu a způsob účtování tohoto přecenění.

V závěru vyhláška uvádí (Kovanicová, 2012, s. 175- 176):

1. Formát rozvahy určující struktur a závazné pořadí vykazovaných aktiv a pasiv.
2. Dvě varianty výkazu zisku a ztráty. Je to z toho důvodu, že podnikatelé mohou vyhotovit tento výkaz ve dvojí podobě: buď v druhové struktuře nákladů, nebo v účelové struktuře nákladů.
3. Směrnou účtovou osnovu na úrovni účtových tříd a skupin.

Účetní jednotky jsou povinny použít účetní metody ve znění platném na počátku účetního období. V případě že je možno použít více účetních metod, ÚJ použije tu z nich, která podává obraz, nejvíce se přibližující skutečnosti. (Česko, 2002a, §1)

Uspořádání a označování položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty a jejich obsahové vymezení a způsoby oceňování použité v jednom účetním období, nesmí účetní jednotky změnit v následujícím účetním období. Porušit tuto zásadu mohou pouze výjimečně, v případech, kdy dojde ke změně předmětu podnikání. (Česko, 2002a, §1)

1.2.2 Vyhláška 501/2002 Sb.

Tato vyhláška se vztahuje na:

- ✚ banky,
- ✚ spořitelní a úvěrní družstva,
- ✚ obchodníky s cennými papíry,
- ✚ investiční společnosti apod.

Tato vyhláška zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a stanoví pro účetní jednotky uvedené výše, rozsah a způsob sestavování individuální a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení položek těchto závěrek, účetní metody a jejich použití, metody konsolidace účetní závěrky a postup zahrnování účetních jednotek do konsolidačního celku, směrnou účtovou osnovu. Tato vyhláška se vztahuje i na Českou národní banku. (Česko, 2002b, §1)

Jelikož se jedná o podnikatelské subjekty s jiným zaměřením než je tak podnikatelů, najdeme v rozvaze také rozdílné položky, které jsou pro tento typ účetní jednotky specifické. Například se jedná o položky: Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank, státní bezkuponové dluhopisy, pohledávky za bankami, družstevními záložnami, klienty a další. Rozdílné položky můžeme vidět také ve výkazu zisku a ztráty, např.: zisk nebo ztráta z finančních operací, výnosy z poplatků a provizí, náklady na úroky a podobně.

1.2.3 Vyhláška 504/2002 Sb.

Vyhláška se týká účetních jednotek, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, jedná se zejména o tyto účetní jednotky (Česko, 2002c, §2):

- politické strany a politická hnutí,
- spolky podle občanského zákoníku,
- církve a náboženské společnosti,
- obecně prospěšné společnosti,
- zájmová sdružení právnických osob,
- nadace, nadační fondy a ústavy podle občanského zákoníku,
- společenství vlastníků jednotek podle občanského zákoníku,
- veřejné vysoké školy,
- jiné účetní jednotky, které nebyly založeny a zřízeny za účelem podnikání, s výjimkou obchodních korporací

Tato vyhláška stanoví pro vedení účetnictví v plném rozsahu a vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu: (Česko, 2002c, §1)

- rozsah a způsob sestavování účetní závěrky
- uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce,
- uspořádání, označování a obsahové vymezení nákladů a výnosů a výsledku hospodaření v účetní závěrce,
- uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze účetní závěrky,
- směrnou účtovou osnovu, účetní metody.

1.3 České účetní standardy

České účetní standardy (dále jen ČUS), jsou účetní standardy používané v Česku a představují tak pravidla, jimiž se společnosti řídí při vedení finančního účetnictví a sestavování účetní závěrky. V užším smyslu představují České účetní standardy jakousi normu, vydanou za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami, přičemž ČUS nesmí být v rozporu s ustanovením zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a ostatních právních předpisů, ani obcházet jejich účel. (Svobodová, 2012, s. 172)

Vzhledem k tomu, že standardy nejsou právním předpisem a nelze je tudíž považovat za závaznou právní normu. Použití standardů účetními jednotkami se považuje za plnění ustanovení o účetních metodách podle zákona o účetnictví. To znamená, že účetní jednotka, která postupující podle standardů, splňuje požadavky kladené na účetní metody. Zároveň však není vyloučeno, že i jiný postup účtování může splňovat požadavky na účetní metody. Tato skutečnost má logické opodstatnění v tom, že ekonomická realita a právní prostředí je vždy složitější než mohou standardy vystihnout. (Svobodová, 2012, s. 172)

Jelikož se tato práce orientuje na 3 různé typy účetních jednotek, a to sice podnikatele, bankovní a finanční instituce a neziskové organizace, je potřeba zde uvést troje rozdílné standardy, pro každý typ UJ zvlášť. U každého standardu je uvedeno obsahové vymezení, z kterých budu později vycházet v praktické části, totiž standardy, které jsou buď specifické pro daný typ účetní jednotky, nebo mají přímou souvislost s vedením účetnictví ve vlastním kapitálu.

1.3.1 ČUS pro podnikatele

České účetní standardy pro podnikatele navazují na tyto vyšší právní normy:

- Zákon o účetnictví 563/1991 Sb.
- Prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví 500/2002 Sb.

Těchto standardů je celkem 22 a nesou označení 001-023.

Vybrané standardy, upravující účetní operace ve vlastním kapitálu:

ČUS 008- Operace s cennými papíry a podíly- upravuje, jak v účetnictví zachycovat operace s cennými papíry, oceňovanými metodou ekvivalence, směnkou, majetkovými cennými papíry k obchodování, dluhovými cennými papíry. (ČUS pro podnikatele č. 008 Operace s cennými papíry a podíly, © 1998 – 2014)

ČUS 011- Operace s podnikem- upravuje, jak správně účtovat při přeměně společností, při prodeji podniku nebo jeho části, při nájmu podniku.(ČUS pro podnikatele č. 011 Operace s podnikem, © 1998 – 2014)

ČUS 012- Změny vlastního kapitálu- uvádí, jak správně zachycovat účetní operace při vzniku, likvidaci akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným, zvyšování a snižování základního kapitálu.(ČUS pro podnikatele č. 012 Změny vlastního kapitálu, © 1998 – 2014)

ČUS 014- Dlouhodobý finanční majetek- tento standard se odkazuje na §8 vyhlášky k podvojnému účetnictví 500/2002 Sb., kde je obsahové vymezení dlouhodobého finančního majetku a upravuje oceňování, postup účtování a vedení analytických a podrozvahových účtů.(ČUS pro podnikatele č. 014 Dlouhodobý finanční majetek, © 1998 – 2014)

ČUS 018- Kapitálové účty a dlouhodobé závazky-tento standard se odkazuje na § 14, 14a, 15, 15a vyhlášky k podvojnému účetnictví 500/2002 Sb., kde nalezneme obsahové vymezení jednotlivých položek, a upravuje postupy účtování týkající se základního kapitálu, kapitálových fondů, výsledku hospodaření apod. (ČUS pro podnikatele č. 018 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky, © 1998 – 2014)

ČUS 020- Konsolidovaná účetní závěrka- upravuje pravidla pro sestavení konsolidované účetní závěrky, charakteristiky různých typů konsolidací, etapy konsolidací.(ČUS pro podnikatele č. 20 Konsolidovaná účetní závěrka, © 1998 – 2014)

1.3.2 ČUS pro bankovní instituce

České účetní standardy pro finanční instituce navazují na tyto vyšší právní normy:

- Zákon o účetnictví 563/1991 Sb.
- Prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví 501/2002 Sb.

Těchto standardů je celkem 14 a nesou označení 101-115.

Vybrané standardy, upravující účetní operace ve vlastním kapitálu:

ČUS 108- Cenné papíry- upravuje pravidla pro zachycování realizovatelných cenných papírů, držených do splatnosti, jejich oceňování apod., pro účely této práce je však důležitá zejména úprava týkající se vlastních akcií. (ČUS pro banky a finanční instituce č. 108 Cenné papíry, © 2012 – 2014)

ČUS 109- Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem- tento standard definuje zejména podmínky, které musí být splněny, aby se jednalo o podstatný, rozhodující vliv.(ČUS pro banky a finanční instituce č. 109 Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem, © 2012 – 2014)

ČUS 115- Konsolidace- vymezuje pojmy konsolidace, uvádí konsolidační pravidla, charakteristiku a etapy metody plné konsolidace, ekvivalence, poměrné metody apod. (ČUS pro banky a finanční instituce č. 115 Konsolidace, © 2012 – 2014)

1.3.3 ČUS pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání

České účetní standardy pro nevýdělečné organizace navazují na tyto vyšší právní normy:

- Zákon o účetnictví 563/1991 Sb.
- Prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví 504/2002 Sb.

Těchto standardů je celkem 14 a nesou označení 401- 414

Vybrané standardy, upravující účetní operace ve vlastním kapitálu:

ČUS 406- Operace s cennými papíry a podíly stanoví postup účtování při evidenci cenných papírů oceněných ekvivalencí, dále pak s dluhových cenných papírů, směnek apod. (ČUS pro nevýdělečné organizace č. 406 Operace s cennými papíry a podíly, © 2012 – 2014)

ČUS 413- Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky stanovuje postup účtování ve vlastním kapitálu, zejména darů, různých dotací (obecně transferů) postup při tvorbě a čerpání fondů apod. (ČUS pro nevýdělečné organizace č. 413 Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky, © 2012 – 2014)

1.4 Srovnání směrných účtových osnov

V následující tabulce jsou uvedeny účtové třídy vybraných 3 typů účetních jednotek, které jsou předmětem této bakalářské práce. Je vidět, že nevýdělečné organizace mají velmi podobnou strukturu účetních tříd jako podnikatelé. Nejvýraznější rozdíl je v účtové třídě 4, kterou u podnikatelů zabírají *Kapitálové účty a dlouhodobé závazky*, a nevýdělečné organizace mají tuto třídu volnou. V účtové třídě 9 zase podnikatelé vedou *vnitropodnikové účetnictví*, kdežto nevýdělečné organizace *Vlastní jmění, fondy, rezervy apod.* Co se týče účtových tříd u bankovních institucí, jsou zcela odlišné, vyjma třídy deváté, a na první pohled zaměřeny více na finanční majetek. Velmi specifická je například první účtová třída, která se celá zaměřuje na *zúčtovací vztahy České národní banky*, což u ostatních typů účetních jednotek nenajdeme.

Tabulka 2- Srovnání účetních osnov (vlastní zpracování dle příslušných vyhlášek)

Účtová třída	Podnikatelé	Nevýdělečné organizace	Banky
0	Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý majetek	Zúčtovací vztahy České národní banky
1	Zásoby	Zásoby	Pokladní, bankovní účty, závazky z krátkých prodejů

2	Finanční účty	Finanční účty	Pohledávky a závazky z vybraných finančních činností
3	Zúčtovací vztahy	Zúčtovací vztahy	Cenné papíry, deriváty, ostatní pohledávky a závazky a přechodné účty
4	Kapitálové účty a dl. Závazky	Volná	Dlouhodobý nehmotný, dlouhodobý hmotný majetek, účasti, cenné papíry držené do splatnosti a ostatní
5	Náklady	Náklady	Kapitálové účty, dlouhodobé závazky a závěrkové účty
6	Výnosy	Výnosy	Náklady
7	Závěrkové a podrozvahové účty	Volná	Výnosy
8	Vnitropodnikové účetnictví	Volná	Vnitropodnikové účetnictví
9	Vnitropodnikové účetnictví	Vlastní jmění, fondy, VH, rezervy, dl. úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty	Podrozvahové účty

1.5 Interní předpisy

Podle Sedláčka (2004, s. 190) jsou podkladem pro průkaznost účetnictví interní směrnice podniku, s pomocí kterých se vede účetnictví. Součástí uzávěrkových prací by měla být prověrka a aktualizace těchto interních předpisů upravujících zejména:

- podpisová oprávnění osob (pro účty v bankách, smlouvy atd.)
- smlouvy o hmotné odpovědnosti zaměstnanců za svěřený majetek
- účtový rozvrh podniku pro běžné účetní období
- používané oceňovací metody
- odpisový plán dlouhodobého majetku
- druhy rezerv
- způsob tvorby a rozpouštění opravných položek a rezerv
- normy přirozených úbytků zásob
- úprava časového rozlišení
- archivování účetních písemností
- časový harmonogram prací při sestavování účetní závěrky
- oběh účetních dokladů.

2 VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ

Pro pochopení celého systému účetnictví je nutné znát význam, základní principy a zásady, dle kterých je účetnictví vedeno.

2.1 Základní funkce účetnictví

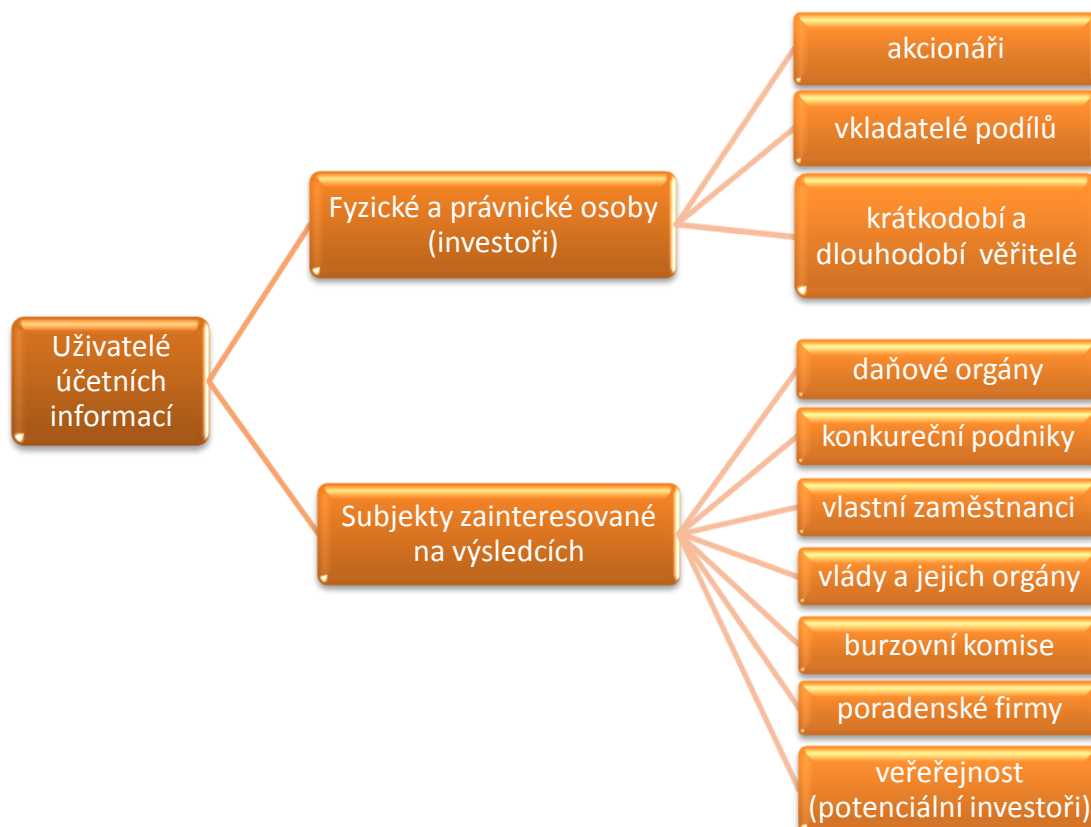
Základní funkcí účetnictví je poskytovat všem uživatelům spolehlivé informace o tom, jak je daný podnik (pro zjednodušení zde budeme rozumět jakoukoliv právní formu) ekonomicky zdatný. Od účetnictví se požaduje, aby poskytovalo informace o finanční situaci podniku a o jeho výsledku hospodaření za dané časové období, o tom, jak jsou vedoucí pracovníci podniku úspěšní ve finančním řízení podniku, zda zajišťují jeho dlouhodobou stabilitu, dosahují přiměřené výnosnosti vložených prostředků a zda jsou schopni průběžně hradit dluhy podniku. Jako nejvyšší princip je kladena zásada poctivého a věrného zobrazení skutečnosti předmětu účetnictví a finanční situace podniku. (Kovanicová, 2012, s. 1)

Libby (2005, s. 1) uvádí, že účetnictví je systém, který shromažďuje a zpracovává (analyzuje, měří a zaznamenává) finanční informace o organizaci a tyto informace poskytuje řídicím osobám.

2.2 Informace poskytované účetnictvím

Kovanicová (2012, s. 4) uvádí, že účetnictví by mělo přinášet uživatelům informace relevantní, objektivní, včasné, srozumitelné a srovnatelné.

- **Relevantní** informace umožňují uživatelům ověřit si správnost dříve přijatých rozhodnutí nebo usuzovat na budoucí vývoj.
- **Objektivní** informace musí být nestranná, průkazná a nezaujatá, aby mohla být nezávisle přezkoušena.
- **Včasná** informace přichází v okamžiku její potřeby. Informace by měly být poskytovány tak často, jak si to žádají uživatelé. Častější předkládání informací však způsobuje vyšší náklady.
- **Srozumitelná** informace by měla být především jednoduchá, jasná a logická. Stručné vyjádření však nesmí vést ke zkreslení skutečnosti či opomenutí významných informací.
- **Srovnatelná** informace umožňuje její posuzování ve vztahu k jiným podnikatelským subjektům. Ekonomické jevy tedy musejí být stejně měřeny, oceňovány i vykazovány.

Obrázek 1 - Uživatelé účetních informací (Sedláček, 2004 s.7)

Jednotlivé kategorie uživatelů se zajímají o podnik z nejrůznějších důvodů, např.:

- vlastníci sledují svůj ekonomický prospěch,
- obchodní dodavatele chtějí vědět, zda podnik bude schopen zaplatit,
- ostatní věřitelé zajímá, zda podnik dokáže uspokojovat jejich finanční nároky,
- zaměstnance zajímá schopnost podniku hradit jejich mzdové, platové nároky apod.

Informace se uživatelům předkládají formou účetních výkazů resp. v podobě výročních zpráv o hospodaření podniku. (Sedláček, 2004, s. 7)

Nepochybně by bylo možno uvést další zájemce o účetní výkazy jako např. univerzity, novináře, výzkumné pracovníky a řadu dalších. (Kovanicová, 2004, s. 10)

2.3 Základní předpoklady

Základní předpoklady představují jakési základní pravidla účtování. Jejichž níže uvedené pořadí vyjadřuje jejich důležitost v účetních teoriích. Nejsou-li tyto pravidla splněny, pak se nejedná o účetnictví. (Máče, 2013, s. 18)

2.3.1 Koncept účetní jednotky

Informace, které se evidují v účetnictví a vykazují v účetních výkazech, jsou vždy vyjádřeny za určitý celek, přičemž celkem rozumíme účetní jednotku. (Máče, 2013, s. 18)

2.3.2 Koncept oceňování peněžní jednotkou

Z důvodu srovnatelnosti informací o různých složkách majetku, závazků a vlastního jmění účetní jednotky, evidovaných v účetnictví a vykazovaných v účetní závěrce, je účetní jednotka povinna tyto informace evidovat a vykazovat v hodnotovém vyjádření, tj. v penězích. (Máče, 2013, s. 18)

2.3.3 Předpoklad trvání účetní jednotky

Účetním obdobím je zpravidla dvanáct nepřetržitě jdoucích měsíců. Za účetní období vykazují účetní jednotky informace v účetní závěrce. Tyto informace vycházejí z předpokladu, že účetní jednotka bude nepřetržitě ve své činnosti pokračovat. Pokud by tento předpoklad nebyl dodržen, je účetní jednotka povinna tuto skutečnost uvést v příloze. (Máče, 2013, s. 18)

2.3.4 Akruální princip

Akruální koncept je jedním ze základních konceptů v účetnictví. Spočívá v tom, že operace zaznamenané v účetnictví musí být zachyceny v tom okamžiku, kdy k těmto operacím došlo, a ne v okamžiku, kdy v důsledku těchto operací došlo k pohybu peněžních jednotek. (Máče, 2013, s. 18)

2.3.5 Pravidelnost zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace ÚJ

Výsledek hospodaření a finanční situace účetní jednotky jsou informace, které jsou požadovány všemi uživateli účetních informací o účetní jednotce. Tyto informace sděluje účetní jednotka jednotlivým uživatelům zveřejnění účetní závěrky. Účetní závěrka má formu účetních výkazů a tvoří ji: Rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha. Účetní závěrka může obsahovat i další výkazy jako přehled o peněžních tocích a přehled o změnách ve vlastním kapitálu. (Máče, 2013, s. 18)

2.4 Základní zásady

Zásada věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví je základním nejvyšším principem účetnictví z hlediska všech uživatelů účetních informací. Je nadřazena všem dalším

zásadám, které jsou jakýmsi dílčími principy, směřujícími ke splnění této základní zásady. Věrná prezentace vyžaduje přesné zobrazení účinků transakcí a dalších skutečností a podmínek v souladu s definicemi a kritérii rozpoznání aktiv, závazků, výnosů a nákladů. (Máče, 2013, s. 18)

2.4.1 Zásada přednosti obsahu před formou

Tato zásada vyžaduje, aby účetní jednotka při účetním zachycením a vykázáním transakcí brala v úvahu jejich ekonomický obsah, nikoliv právní normu. (Ryneš, 2013, s. 32)

2.4.2 Zásada opatrnosti

Opatrnost je rozumný odhad současných i budoucích jevů s přihlédnutím k rizikům a možným ztrátám a jejich vlivu na následující období. Obecně platí, že aktiva a výnosy se nesmějí nadhodnocovat, pasiva a náklady podhodnocovat. Tato zásada se realizuje především tvorbou rezerv, opravných položek a zvolenými principy oceňování. (Ryneš, 2013, s. 32)

2.4.3 Princip historického účetnictví

Tato zásada upřednostňuje oceňování majetku v pořizovacích cenách, přičemž se předpokládá stabilní kupní síla peněžní jednotky. (Máče, 2013 s. 19)

2.4.4 Bilanční kontinuita

Z této zásady vyplývá návaznost konečných a počátečních stavů rozvahových účtů mezi jednotlivými účetními obdobími. Bilanční kontinuita platí i pro podrozvahové účty. (Ryneš, 2013, s. 33)

3 ZÁKLADNÍ SKUPINY ÚČTŮ VLASTNÍHO KAPITÁLU

Podle hlediska vlastnictví podniku, rozlišujeme pasiva na dva druhy- vlastní kapitál a cizí zdroje. Vlastní kapitál představuje nárok vlastníků firmy na aktiva, která společnost spravuje. Je hlavním nositelem podnikatelského rizik a jeho podíl na celkovém kapitálu je jakýmsi ukazatelem finanční jistoty podniku. (Sedláček, 2005, s. 225, 226)

Vlastní kapitál každé účetní jednotky tvoří základní kapitál (vlastní jmění), kapitálové fondy (fondy), fondy ze zisku, výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období.

Základní kapitál

Základním kapitálem se rozumí peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Společnost vzniká dnem, k němuž byla zapsána do obchodního rejstříku. (Munzar, 2002, s. 249)

Povinně základní kapitál tvoří (Česko, 2012, §97a, §142, §246):

- společnosti s ručením omezeným – min. 1 Kč
- akciové společnosti – min. 2 mil. Kč nebo 80 tis. €
- komanditní společnosti – min. 5 tis. Kč / komanditista
- veřejné obchodní společnosti (pokud je ustanoveno ve společenské smlouvě)

Kapitálové fondy

Jsou takové fondy, které jsou tvořeny z kapitálových vkladů, které mohou být ve formě darů, nalezeného neodpisovaného dlouhodobého majetku nebo ostatních vkladů společníků, které nezvyšují základní kapitál společnosti. (Sedláček, 2005, s. 230)

Fondy ze zisku

Část těchto fondů se tvoří povinně, ze zákona, např. akciová společnost, za splnění určitých podmínek a státní podnik musí tvořit rezervní fond, sloužící ke krytí ztrát a k překonání nepříznivého průběhu hospodaření podniku, družstvo povinně tvoří nedělitelný fond. Část fondů se tvoří na základě stanov společnosti. Důsledkem toho, rozeznáváme zákonné fondy a statutární fondy. Případné tvoření dalších fondů rozhoduje valná hromada společnosti. (Kovaníková, 2012, s. 327)

Výsledek hospodaření

Zisk je základní ekonomickou kategorií a je cílem podnikání. Základní kapitál, jak již bylo zmíněno, je peněžní vyjádření toho, co bylo do podniku vloženo externě, (např. při vkladu peněz či nepeněžního majetku společníků, zaplacení akcií akcionáři), zisk vyjadřuje veličinu, kterou podnik svojí vlastní činností z vloženého kapitálu vytěžil.

3.1 Položky vlastního kapitálu v rozvaze u podnikatelů

Tato část bakalářské práce je zaměřena na popis jednotlivých položek rozvahy vlastního kapitálu v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. a českými účetními standardy.

Tabulka 3: Zjednodušená struktura rozvahy (Strouhal a kol., 2010, s. 28)

Rozvaha	
Aktiva	Pasiva
I. Dlouhodobý majetek	I. Vlastní kapitál
<ul style="list-style-type: none"> - dlouhodobý nehmotný majetek - dlouhodobý hmotný majetek - dlouhodobý finanční majetek 	<ul style="list-style-type: none"> - základní kapitál - kapitálové fondy - fondy ze zisku - výsledek hospodaření
II. Oběžný majetek	II. Cizí zdroje
<ul style="list-style-type: none"> - zásoby - krátkodobé pohledávky - dlouhodobé pohledávky - finanční majetek 	<ul style="list-style-type: none"> - rezervy - krátkodobé závazky - dlouhodobé závazky - bankovní úvěry
III. Ostatní aktiva	III. Ostatní pasiva
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Příčemž účtování o vlastním kapitálu závisí na právním subjektu, jenž vychází z obchodního zákoníku, stanov, společenské smlouvy, zakladatelské smlouvy či listiny nebo podle zákona o státním podniku.

3.1.1 Základní kapitál

Vytváření, zvyšování a snižování základního kapitálu vychází z obchodního zákoníku, který vymezuje základní typy obchodních korporací. Bez dobré znalosti obchodního záko-

níku nelze dobře porozumět účtování o základním kapitálu, ani volit správné účetní postupy. (Kovanicová, 2012, s. 313)

3.1.1.1 Základní kapitál

Tato položka pasiv v rozvaze Základní kapitál obsahuje (Chalupa a kol., 2013 s. 283):

- zapsaný základní kapitál obchodních společností,
- zapsané i nezapsané kmenové jmění státních podniků
- zapsaný i nezapsaný základní kapitál družstev,
- základní kapitál obchodních společností povinně nezapisovaný.

Tabulka 4: Zahajovací rozvaha a.s. ke dni vzniku (Chalupa a kol., 2013 s. 287)

Aktiva	Pasiva
➤ Pohledávka ve výši nesplacených vkladů	➤ Základní kapitál zapsaný v obchodním rejstříku
➤ Splacené vklady	➤ Emisní ážio
• Peněžní	➤ Rezervní fond
• Nepeněžní	➤ Závazek vůči vkladatelům

3.1.1.2 Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)

Položka rozvahy, která se týká cenných papírů, jejichž emitentem je sama účetní jednotka. Tyto akcie byly emitovány a z určitých důvodů staženy z oběhu. Nabýt vlastní akcie je možné pouze v případech stanovených obchodním zákoníkem v§ 161a pokud:

- valná hromada učinila usnesení, přičemž její usnesení určilo nejvyšší množství akcií, které může společnost nabýt a způsob jejich nabytí, dobu, na kterou společnost akcie nabude a při úplatném nabytí nejvyšší a nejnižší cenu, za níž lze akcie nabýt
- jmenovitá hodnota všech akcií v majetku společnosti včetně akcií, kterých nabytela ovládaná osoba společností, nepřesáhne 10 % základního kapitálu společnosti.
- společnost má zdroje na vytvoření zvláštního rezervního fondu na vlastní akcie

3.1.1.3 Změny základního kapitálu

Změny základního kapitálu se evidují na stejnojmenném účtu 419 v případě, že dochází ke zvyšování základního kapitálu, nebo k jeho snižování. (Sedláček, 2004, s. 163)

➤ Zvýšení základního kapitálu

Společnost přistupuje ke zvýšení základního kapitálu z různých důvodů. Těmi může být posílení vlastních zdrojů k financování podnikatelských aktivit, získání určitého majetku, nepeněžitým vkladem (které by bylo jinak obtížné získatelné), příprava na akvizici nebo naopak odvrácení úpadku aj. (Kovanicová, 2012, s. 319)

Přičemž existuje pro každý typ obchodní korporace jiný způsob, jak lze kapitál zvyšovat.

➤ Snižování základního kapitálu

Při snížení základního kapitálu (podobně jako při zvýšení) je třeba rozlišit, jestli dochází jen k nominálnímu snížení, kdy celková výše vlastního kapitálu zůstává nezměněná, nebo zda je toto snížení efektivní. V tomto případě je spojeno se snížením majetkové podstaty podniku což ústí ve snížení výše vlastního kapitálu. (Kovanicová, 2012, s. 323)

3.1.2 Kapitálové fondy

Jedná se o vlastní zdroje, které podnik získal jiným způsobem než jako výsledek své hospodářské činnosti. Jejich původ může být jak externí (např. emisní ážio, přijaté dary) tak interní (vyplývající z přecenění majetku a závazků podniku). Mohou také vznikat jako důsledek přeměny obchodní korporace (fúze, rozdělení apod.). (Kovanicová, 2012, s. 326)

3.1.2.1 Ážio

Je-li emisní kurs akcie vyšší než její jmenovitá nebo účetní hodnota, tvoří tento rozdíl emisní ážio. Je-li částka placená na splacení emisního kursu nebo cena vneseného nepeněžitěho vkladu určena stanovami nebo valnou hromadou nižší než emisní kurs akcie, započte se plnění nejprve na emisní ážio. (Česko, 2012b, §248)

Za emisní ážio se rovněž považuje rozdíl mezi cenou nepeněžitěho vkladu a jmenovitou nebo účetní hodnotou akcií, které mají být vydány akcionáři jako protiplnění (Česko, 2012b, §249)

3.1.2.2 Ostatní kapitálové fondy

Tato položka slouží pro zaúčtování příplatků poskytovaných společníky společnosti s ručením omezeným na vytvoření vlastního kapitálu v souladu s § 121 obchodního zákona, který nezvyšují základní kapitál podniku. Ve prospěch účtu se účtují také přijaté dary. (Skálová a kolektiv, 2012, s. 117)

3.1.2.3 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků

Změny reálných hodnot cenných papírů, které nejsou určeny účetní jednotkou k obchodování s cílem dosahovat zisk z cenových rozdílů v krátkodobém horizontu (tzv. realizovatelných cenných papírů nebo tzv. cenných papírů určených k prodeji), se účtují na samostatný analytický účet příslušného účtu finančního majetku souvztažně s příslušným účtem účtové skupiny. Při prodeji nebo jiném úbytku se takto zaúčtovaný rozdíl zruší souvztažně s analytickým účtem příslušného majetku. (ČUS pro podnikatele č. 008 Operace s cennými papíry a podíly, © 1998 – 2014)

3.1.2.4 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací

Obsahuje rozdíly mezi oceněním majetku a závazků v účetnictví zanikající účetní jednotky nebo části účetní jednotky rozdělované odštěpením a oceněním jmění při přeměně společnosti podle zákona o přeměnách k rozvahovému dni pro ocenění. Pro účely této vyhlášky se rozvahovým dnem pro ocenění rozumí den, k němuž byla sestavena účetní závěrka využitá pro ocenění jmění posudkem znalce pro projekt přeměny společnosti. (Česko, 2002a, §14a)

3.1.2.5 Rozdíly z přeměn obchodních korporací

Obsahuje rozdíly z rozvahových operací, které vznikly například vyloučením vzájemných pohledávek a závazků nebo případné rozdíly plynoucí například z vyloučení aktiv a pasiv, která se v souladu s vyhláškou a zákonem nevykazují. Tato položka neobsahuje rozdíly z rozvahových operací, které souvisejí se změnami ve vlastním kapitálu podle zvláštních právních předpisů. (Česko, 2002a, §14a)

3.1.2.6 Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací

Obsahuje u majetku a závazků, které byly vykázány v účetní závěrce využitá pro ocenění jmění pro projekt přeměny společnosti, oceňovací rozdíly, které se vztahují k úbytkům tohoto majetku a závazků v období ode dne následujícího po rozvahovém dni pro ocenění do rozhodného dne. (Česko, 2002a, §14a)

3.1.3 Fondy ze zisku

Fondy, které se vytvářejí ze zisku účetní jednotky, jsou dvojí:

- zákonné, tvořené povinně (rezervní fond)
- tvořené podle rozhodnutí podniku (statutární fondy, ostatní fondy)

Tvorba a čerpání fondů tvořených ze zisku se řídí podle právního charakteru účetní jednotky zákonnými předpisy, společenskou smlouvou, stanovami, rozhodnutím valné hromady či členské schůze, případně představenstva společnosti. (Sedláček, 2004, s. 163)

3.1.3.1 Rezervní fond

Dříve musely povinně tvořit rezervní fond akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Nově od roku 2014 obchodní korporace (s výjimkou korporací nabývajících vlastních akcií nebo poskytujících finančních prostředků na jejich koupi) nemusejí tvořit povinně rezervní fond. Při stanovených podmínkách, mohou obchodní korporace zůstatek z rezervního fondu převést například do nerozděleného zisku. (Ekonom, © 2014)

3.1.3.2 Statutární a ostatní fondy

Kromě zákonného rezervního fondu si účetní jednotka vytváří fondy, zejména fondy ze zisku podle svého vlastního uvážení, a to buď fondy účelově vázané nebo fondy k obecnému užití podle konkrétního rozhodnutí managementu podniku nebo orgánu vlastníků např. valné hromady, shromáždění společníků, družstevníků apod.). K těmto fondům patří tzv. statutární fondy (Sedláček, 2005, s. 223)

3.1.4 Výsledek hospodaření minulých let

Do této položky se zahrnuje nerozdělený zisk minulých let, neuhrazená ztráta minulých let a jiný výsledek hospodaření.

3.1.4.1 Nerozdělený zisk minulých let

Do této položky jsou převáděny valnou hromadou či společníky, akcionáři, nerozdělené zisky, pokud z různých důvodů valná hromada či společníci nerozhodnou o rozdělení zisku, je automaticky zisk předchozího roku převeden to této položky. (Ryneš, 2013, s. 230)

3.1.4.2 *Neuhrazená ztráta minulých let*

Ztráty minulých let, které nebyly pokryty z jiných zdrojů vlastního kapitálu, jsou na základě rozhodnutí valné hromady či společníků, akcionářů, převáděny do této položky. (Ryneš, 2013, s. 230)

3.1.4.3 *Jiný výsledek hospodaření*

K datu 1. 1. 2013 byla zavedena do vyhlášky nová položka vlastního kapitálu a to sice položka *jiný výsledek hospodaření minulých let*, která obsahuje (Ryneš, 2013, s. 231):

- rozdíly ze změn účetních metod,
- část odložené daně z titulu prvního účtování o odložené daní,
- různé opravy z důvodu nesprávného účtování o odložené daní, nezachycených výnosech a nákladech, pokud byly tyto položky významné.

3.1.5 **Výsledek hospodaření běžného účetního období**

Zobrazuje výsledek hospodářské činnosti za uplynulé období, tj. zisk nebo ztrátu. Pokud celkové výnosy převyšují celkové náklady, pak podnik vytváří zisk, pokud je situace opačná, pak produkuje ztrátu. Položka „Výsledek hospodaření za účetní období“ uvedená ve výkazu zisku a ztráty se musí rovnat této položce v rozvaze a lze o něm účtovat pouze na základě písemného rozhodnutí statutárního orgánu společnosti.

3.1.6 **Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílů na zisku**

Nová položka rozvahy, kterou s sebou přinesl novelizovaný zákon o obchodních korporacích. Jedná se o možnost pro obchodní korporace, aby vyplácely zálohy na podíly na zisku, což dříve platný obchodní zákoník zakazoval. O zálohách na podíly na zisku rozhoduje statutární orgán, tedy jednatel či představenstvo. Tím pádem se na ně snáší velká odpovědnost, aby přijaté rozhodnutí o výplatě podílu na zisku bylo v souladu se zákonem. (Česko, 2012b, § 40)

3.2 **Rozdílné položky vlastního kapitálu u finančních institucí**

Podíváme-li se na rozvahu účetních jednotek, které jsou bankami a jinými finančními institucemi, zjistíme, že položky vlastního kapitálu nejsou v pasivech zakotveny jako první položky, jak je tomu v rozvaze u podnikatelů, ale jako položky následující až po cizích zdrojích. Položky vlastního kapitálu se rovněž jinak označují, a to číslem od 8 do 15.

Belás (2014, s. 402) uvádí, že vlastní kapitál banky můžeme definovat jako peněžní zdroje, které vložili akcionáři, nebo jiní věřitelé prostřednictvím podřízeného dluhu. Vlastní kapitál tak představuje kvantitativně méně významnou, kvalitativně však velmi významnou složku. Vyjadřuje velikost ztráty, kterou je banka schopna unést bez ohrožení vkladatelů a ostatních věřitelů.

Níže je uvedena struktura vlastního kapitálu bankovních a jiných finančních institucí přičemž tučné znázorněné položky jsou významově odlišné, jak je to v rozvaze u podnikatelů, a budou podrobněji popsány.

8. Základní kapitál

9. Emisní ážio

10. Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku

11. Rezervní fond na nové ocenění

12. Kapitálové fondy

13. Oceňovací rozdíly

14. Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období

15. Zisk nebo ztráta za účetní období

3.2.1 Rezervní fond na nové ocenění

Tato položka obsahuje změny ocenění majetku na základě rozhodnutí státních orgánů při vyhlášení generálního ocenění majetku. Všechny banky musí vykazovat tuto položku. (Česko, 2002b, § 27)

3.2.2 Kapitálové fondy

U bankovních a jiných finančních institucí najdeme v rozvaze taktéž položku *kapitálové fondy*, nicméně obsah, skrývající se pod touto položkou je odlišný. Podle vyhlášky 501/2002 Sb. obsahuje fondy, které jsou tvořeny z jiného zdroje než u účetního zisku, zejména bezplatným nabytím majetku atd. V této položce není zahrnuto emisní ážio, které se vykazuje v položce „9. Emisní ážio“. Taky se zde nevykazují oceňovací rozdíly, které mají rovněž svou vlastní položku ve vlastním kapitálu. (Česko, 2002b, §28)

3.2.3 Oceňovací rozdíly

Zde najdeme zejména rozdíly zjištěné při ocenění realizovatelných cenných papírů reálnou hodnotu, zajišťovacích derivátů reálnou hodnotu. Dále se zde vykazují rozdíly z ocenění neprovozního dlouhodobého hmotného majetku a účastí s podstatným nebo rozhodujícím vlivem reálnou hodnotou podle zvláštních předpisů. (Česko, 2002b, §29)

3.3 Rozdílné položky vlastního kapitálu u nevýdělečných organizací

Níže je uvedena struktura vlastního kapitálu nevýdělečných organizací, přičemž tučné znázorněné položky jsou významově odlišné, jak je to v rozvaze u podnikatelů, a budou podrobněji popsány.

A. Vlastní zdroje celkem

- I. Jmění celkem
  - 1. Vlastní jmění**
  - 2. Fondy**
  - 3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků**
- II. Výsledek hospodaření celkem
  1. Účet výsledku hospodaření
  2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
  3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let

3.3.1 Vlastní jmění

Tato položky zahrnuje kromě hodnoty vlastních zdrojů také dotace, pokud byly přijaty jako zdroj pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Dále se zde uvádí hodnota bezúplatně nabytého dlouhodobého nehmotného a hmotného odpisovaného majetku snižená o oprávk, hodnota bezúplatně nabytého neodpisovaného majetku, pokud je bezúplatně nabytý majetek určen na činnost účetní jednotky. V této položce se taky uvádějí hodnoty nově zjištěného a v účetnictví dosud nezachyceného neodpisovaného dlouhodobého majetku a zdroje převedené z fondů. (Česko, 2002c, § 18)

3.3.2 Fondy

Zde najdeme zejména účelové zdroje vytvořené buď ze zisku po zdanění, nebo zdroje bezúplatně přijaté účetní jednotkou převodem, anebo přechodem aktiv. Uvádí se zde rovněž část výtěžku veřejných sbírek podle zvláštního právního předpisu určená k použití na předem stanovený účel a hodnota bezúplatně nabytých zásob. Položka rovněž obsahuje zdroje účetní jednotky vytvářené podle stanov, statutů nebo jiných zřizovacích listin, zakladatelských listin, interních předpisů nebo na základě rozhodnutí oprávněného orgánů účetní jednotky (Česko, 2002c, §18)

3.3.3 Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků

Položka oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků obsahuje zejména oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty a ocenění ekvivalencí u cenných papírů a podílů a oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty derivátu zajišťujícího očekávané peněžní toky. V případě aktivního zůstatku se tato položka uvádí v pasivech rozvahy (bilance) v záporné hodnotě. (Česko, 2002c, § 18)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘEDSTAVENÍ ÚČETNÍCH JEDNOTEK

V této kapitole se práce zabývá stručným popisem aktivit účetních jednotek. Každý typ účetní jednotky reprezentuje konkrétní účetní jednotka. Podnikatelskou jednotku, účtující podle vyhlášky 500/2002 Sb., představuje Agel a.s., bankovní instituci, která účtuje podle vyhlášky 501/2002 Sb. Fio banka, a.s., a nevýdělečnou organizaci, účtující podle vyhlášky 504/2002 Sb. Nadace Dětem Terezy Maxové. Představitelé typů účetních jednotek bylo nutno vybrat pro názornější ilustraci rozdílů ve vlastním kapitálu v jejich účetních závěrkách.

4.1 Agel a.s.

Představitelem podnikatelské jednotky je Agel a.s. je největším soukromým poskytovatelem zdravotnické péče ve střední Evropě. V současnosti společnost, jen v České republice, provozuje jedenáct nemocnic a několik dalších zdravotnických zařízení a to především na území Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Každoročně je pak v našich nemocnicích hospitalizováno více než 170 tisíc pacientů a přes 2,5 milionu pacientů ambulantně ošetřeno. Skupina AGEL od roku 2006 působí prostřednictvím své dceřiné společnosti AGEL SK a.s., i na Slovensku, kde provozuje 4 nemocnice. (Agel, ©2011-2014)

4.2 Fio banka, a.s.

Představitelem bankovní instituce je Fio banka, a.s. Fio banka je českou bankou, která navazuje na úspěšnou historii Finanční skupiny Fio. Je ryze českým subjektem s českými majiteli a své služby poskytuje na více než sedmdesáti pobočkách po celé České republice. Nabízí široké spektrum produktů pro řešení osobních i firemních financí, které se dělí na:

- poskytování tradičních bankovních služeb,
- zprostředkování obchodů s cennými papíry

Mezi typické bankovní služby patří například zřizování běžných, spořicích nebo termínovaných účtů, provádění platebního styku, vydávání platebních karet, poskytování úvěrů. Fio banka zastává filosofii nulových poplatků za standardní služby pro všechny bez podmínek a plně individuální přístup při úvěrování menších a středních podniků. (Fio banka, ©2014)

4.3 Nadace Terezy Maxové Dětem

Představitelem nadace je Nadace Terezy Maxové Dětem. Základní filosofií Nadace je umožnit každému dítěti vyrůstat v rodině. Účelem nadace je všestranná podpora a pomoc znevýhodněným a opuštěným dětem s cílem umožnit jim zdravý a bezpečný život v rodinném prostředí. Nadace si klade za cíl snížit počet dětí vyrůstajících v ústavní výchově v ČR, finanční podporou všech činností, které přispívají k účinnému naplnění cílů nadace a jež jsou v souladu s jejím statutem. K tomu, abychom pomohli nepříznivou situaci postižený změnit, je činnost Nadace Terezy Maxové dětem zaměřena na následující tři pilíře podpory, jimiž jsou:

- ✚ Prevence
- ✚ Podpora náhradního rodičovství
- ✚ Kompenzace nedostatků ústavní výchovy (Nadace Terezy Maxové Dětem, ©2009-2014)

5 ANALÝZA ROZDÍLŮ ÚČTOVÁNÍ A VYKAZOVÁNÍ

Tato kapitola bakalářské práce je zaměřena na různé účetní případy z pohledů každé účetní jednotky. Vždy na začátku je vymezen účetní případ a následně řešen za každou účetní jednotku zvlášť. Účty používané k zaúčtování jednotlivých účetních případů jsou účty ze směrných účtových osnov jednotlivých vyhlášek. Účtové osnovy jsou uvedeny v příloze. U některých účetních případů se budou objevovat částky v Kč, u jiných nikoliv. Je to z toho důvodu, že některé účetní případy budou snáze pochopitelné s využitím korunových jednotek. Pokud bude třeba analytického třídění účtů, budou vždy tyto účty vysvětleny pod tabulkou.

Pro účely srovnávání vykazování jsou použity účetní závěrky z roku 2012, jen u Fio banky z roku 2011. Nejdříve budou uvedeny výňatky z účetních závěrek, následně pak analyzovány rozdíly. Uvedené částky v účetních závěrkách jsou v tisících Kč.

5.1 Zvýšení základního kapitálu

Jelikož základní kapitál lze zvýšit různými způsoby, je tato práce zaměřena na nejtypičtější formy této operace. Metodika účtování byla použita z českých účetních standardů, které jsou vymezeny v teoretické části této práce.

5.1.1 Analýza účtování

Změny, týkající se doposud nezapsaného základního kapitálu se promítají na účet *419- Změny základního kapitálu*. Tento účet je anulován při zapsání základního kapitálu do obchodního rejstříku souvztažně se zápisem účtu *411- Základní kapitál*. Snížení základního kapitálu se děje opačným souvztažným zápisem.

➤ Účtování u a.s.

Tabulka 5- Zvýšení ZK a.s. (Šebestíková, 2012, s. 68)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1a	Zvýšení ZK úpisem nových akcií	1000	353	419
1b	Emisní ážio	200	353	412
1c	Splacení peněžitých vkladů	1200	221	379
1d	Zápočet pohledávky a závazku	1200	379	353
1e	Zápis do obchodního rejstříku	1000	419	411
2a	Zvýšení ZK z nerozděleného zisku	100	431	419

2b Zápis do obchodního rejstříku 100 419 411

↳ Účtování u bankovní instituce

Podobně je tato situace řešena u bankovních institucí, jen s tím rozdílem, že není používán samostatný účet, který by vyjadřoval změnu dosud nezapsaného základního kapitálu, ale je nutno analyticky rozlišit účet *561- Základní kapitál*, jako je tomu v uvedeném příkladu

Tabulka 6- Zvýšení ZK banky (Baloušek, 2006 s. 138)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1a	Zvýšení základního kapitálu upsáním nových akcií	1000	375	561.2
1b	Prodej za vyšší cenu- tvorba emisního ážia	500	375	563
2	Prodej emise	1500	122	375
3	Zápis do obchodního rejstříku	1000	561.2	561.1
4a	Zvýšení ZK převodem z nerozděleného zisku	100	571	561.2
4b	Zápis zvýšení do obchodního rejstříku	100	561.2	561.1

(561.1- Základní kapitál zapsaný v obchodním rejstříku)

(561.2- Základní kapitál dosud nezapsaný v obchodním rejstříku)

↳ Účtování u nadace

Jiná situace, je z účetního hlediska u nadace, jelikož položku Základní kapitál nepoužívá (tudíž ani položku, která by reprezentovala jeho změnu). Musíme si proto představit jakousi analogii položky základního kapitálu pod položkou *901- Vlastní jmění*, kam se účtují povinné i nepovinné vklady.

Tabulka 7- Zvýšení Vlastního jmění u nevýdělečné organizace (Petrlíková, 2008, s. 91)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1	Peněžitý vklad zakladatele	221	901
2	Nepeněžitý vklad zakladatele- automobil	022	901
3	Nepeněžitý vklad zakladatele- pozemek	031	901

5.1.2 Analýza vykazování

➤ Vykazování u akciové společnosti a bankovní instituce

Mezi akciovou společností a bankou, se výkaznictví ve vlastním kapitálu liší minimálně. Za zmínku stojí skutečnost, že ážio vzniklé z emise nových akcií se u akciové společnosti vyazuje pod položkou *A.II.1.*, která spadá pod *A.II. Kapitálové fondy*, u bankovních institucí samostatně. V roce 2012 je zřejmé, že jak Agel, tak Fio si zachovaly výši základního kapitálu na stejné úrovni jako v roce předcházejícím.

A.	Vlastní kapitál	2 549 652	2 203 750
I.	Základní kapitál	100 000	100 000
1.	Základní kapitál	100 000	100 000
2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	0	0
3.	Změny základního kapitálu	0	0

Obrázek 2- Vlastní kapitál Agel a.s. (Výroční zpráva Agel a.s., 2012, s. 25)

8.	Základní kapitál	44	560 000	560 000
8.a)	splacený základní kapitál	45	560 000	560 000
8.b)	vlastní akcie	46	0	0
8.c)	změny v základním kapitále	47	0	0

Obrázek 3- Vlastní kapitál Fio a.s. (Výroční zpráva Fio a.s., 2011, s. 21)

➤ Vykazování u nadace

Jiné je to srovnání s nevýdělečnou organizací, která položku základní kapitál v rozvaze neviduje. Místo toho tam najdeme položku Vlastní jmění, což je obsahově odlišná položka od základního kapitálu, jelikož jsou v ní obsažené i dotace, pokud byly přijaty jako zdroj pořízení dlouhodobého nemohotného a hmotného majetku a taky hodnota bezúplatně nabytého majetku. Všimněme si, že u nadace v běžném roce 2012 nenastala žádná změna týkající se vlastního jmění. Můžeme se domnívat, že prostředky, které nadace přijala, tak účtovala nikoliv do vlastního kapitálu, ale do fondů, protože měla v úmyslu je dále poskytnout.

PASIVA		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
a		b	3	4
A.	Vlastní zdroje celkem	86	13 199	17 499
I.	1. Vlastní jmění	(901) 87	500	500

Obrázek 4- Vlastní jmění Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)

5.2 Příjem, poskytnutí daru

Tato situace je zajímavá zejména při porovnávání účtování a vykazování neziskové organizace s podnikatelskými účetními jednotkami.

5.2.1 Analýza účtování

➤ Účtování u a.s.

Na účet 413- *Ostatní kapitálové fondy*, se účtují ostatní peněžní i nepeněžní vklady společníků, které při vkladu nezvyšují základní kapitál. Účet se použije i v případě přijatých darů. Standardy uvádí nutnost vedení analytických účtů, podle jednotlivých kapitálových fondů s odděleným sledováním darů. V případě poskytnutí daru se neúčtuje o vlastním kapitálu, nýbrž o nákladové položce 543- *Dary*.

Tabulka 8- Příjem, poskytnutí daru u a.s. (vlastní zpracování)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1a	Věcný dar- dlouhodobý hmotný majetek	042	413.1
1b	Zařazení majetku do užívání	022	042
2	Finanční dar	221(211)	413.2
3a	Vyřazení daru- stroje	082	022
3b	Vyřazení daru- stroje	543	082

(413.1- *Kapitálový fond tvořen z titulu přijetí hmotného majetku*)

(413.2- *Kapitálový fond tvořen z titulu přijetí finančního daru*)

➤ Účtování u bankovní instituce

Můžeme si všimnout, že účtování přijatých darů u bankovní instituce je metodicky stejné, jako u podnikatelské jednotky. Na straně D je vždy účet 564- *Ostatní kapitálové fondy*, a na straně MD přijímaný dar. Demonstrace tohoto účetního případu je stručná zejména proto, že u tohoto typu účetní jednotky se děje ojediněle.

Tabulka 9- Příjem daru u bankovní instituce (vlastní zpracování)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1	Finanční dar od třetí osoby	111	564
2	Nefinanční dar od třetí osoby	431	564

➤ Účtování u nadace

Všimněme si, že neziskové organizace musí členit přijaté dary. Dary na provozní činnost se do vlastního jmění účetní jednotky nepromítnou, nýbrž jsou zahrnuty do výnosů účetního období, kdy byly přijaty. Dary na vlastní činnost se již ve vlastním jmění promítnou, a to sice v položce 901- *Vlastní jmění*. Dary určené k přerozdělení se účtují na účet 911- *Fondy*, přičemž tak jak byly přijaty, tak opačným souvztažným zápisem jsou z účetnictví odúčtovány.

Tabulka 10- Příjem, poskytnutí daru u nadace (Ostrusinová, (2014))

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1	Přijat darem dlouhodobý hmotný majetek	022	901
2	Vyřazení z majetku- darován pozemek	901	031
3	Přijat peněžní dar na provozní činnost	211	682
4	Přijat peněžní dar na vlastní činnost	211	901
5a	Přijat peněžní dar, určený k přerozdělení oprávněným osobám	211	911
5b	Poskytnut peněžní dar	911	211

5.2.2 Analýza vykazování

➤ Vykazování u akciové společnosti

Účet 413- *Ostatní kapitálové fondy* u akciové společnosti má své místo i v rozvaze, kde figuruje již pod označením A.II.2. *Ostatní kapitálové fondy*. Z výkazu společnosti Agel lze vyčíst, že v běžné účetním období účtovala o tomto účtu, což naznačuje peněžní, nepeněžní vklady do společnosti, nebo přijaté dary.

II.	Kapitálové fondy	52 706	47 899
2.	Ostatní kapitálové fondy	49 553	46 474

Obrázek 5- Ostatní kapitálové fondy Agel a.s. (výroční zpráva Agel a.s. 2012, s. 25)

➤ Vykazování u bankovní instituce

Můžeme říci, že položka kapitálových fondů u bankovních institucí, stejně jako u Fio banky, nebude většinou hrát v rozvahách významnou roli, protože bance zřídka někdo něco daruje. Spíše se pod touto položkou projeví vydávání, zpětné odkoupení podílových listů nebo investičních akcií, k čemuž u Fio banky v roce 2012 taktéž nedošlo.

11.	Rezervní fond na nové ocenění	53	0	0
12.	Kapitálové fondy	54	0	0
13.	Oceňovací rozdíly	55	0	8 614

Obrázek 6- Kapitálové fondy Fio a.s. (výroční zpráva Fio a.s. 2011, s. 21)

➤ Vykazování u nadace

Položka kapitálových fondů, hraje v rozvahách podnikatelských subjektů, řekněme vedlejší roli, porovnáme-li situaci ve výkaznictví s nevýdělečnými organizacemi. Jasně můžeme vidět, že Fondy, kde se eviduje majetek a finanční prostředky určené k přerozdělení jiným osobám v souladu s hlavní činností, tvoří největší část v rozvaze naší analyzované nadace. V praxi se pak nejčastěji setkáme s rezervními, sociálními, kulturní nebo volebními fondy.

A. Vlastní zdroje celkem		86	13 199	17 499
I.	1. Vlastní jmění (901)	87	500	500
Jmění	2. Fondy (911)	88	12 505	16 805
celkem	3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků (921)	89		
Součet I.1. až I.3.		90	13 005	17 305

Obrázek 7- Vlastní jmění a fondy Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)

5.3 Přijetí dotace ze státního rozpočtu

V této účetní operaci jsou velké rozdíly v účtování i vykazování zvláště mezi neziskovou organizací a akciovou společností. Ke správnému pochopení účtování příkladu je nutno podotknout, že pořizovaný majetek má dobu životnosti 10 let a je odepisován lineárně.

5.3.1 Analýza účtování

➤ Účtování u akciové společnosti

Z pohledu akciové společnosti, účtování dotací na pořízení dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku má nepřímý vliv na vlastní kapitál, protože majetek je odepisován z nižší vstupní ceny, čímž jsou poníženy náklady a ovlivněn výsledek hospodaření. Ve vlastním kapitále se promítne nepřímo i přijatá dotace určená na úhradu nákladů, která je zúčtována do výnosů v období, kdy byla použita. Skutečnost, že přijatá dotace snižuje hodnotu pořizovaného majetku, právě o výši dotace je specifikum pro obchodní korporace.

Tabulka 11- Účtování dotace u akciové společnosti (Chalupa a kol., 2013, s. 66-67)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1	Nárok na dotaci ze státního rozpočtu na pořízení Dlouhodobého hmotného majetku	100	378	346
2	Pořízení Dlouhodobého hmotného majetku	300	042	321
3	Přijetí dotace na bankovní účet	100	221	378
4	Snížení ceny pořizovaného majetku	100	346	042
5	Zařazení majetku do užívání	200	022	042
6a	Nárok na dotaci na úhradu nákladů	50	378	346
6b	Přijetí dotace	50	221	378
6c	Dotace použita na úhradu nákladů	50	346	648

➤ Účtování u bankovní společnosti

Tato operace se rovněž promítne nepřímo ve vlastním kapitálu, ale je zde velký rozdíl v účtování s porovnáním s akciovou společností. Dotace ze státního rozpočtu nesnižuje hodnotu pořizovaného provozního majetku při pořízení ale je v průběhu 10 let účtována do výnosů, což se promítne kladně ve výsledku hospodaření jednotlivých účetních období.

Tabulka 12- Účtování dotace u bankovní instituce (Baloušek, 2006, s. 133)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1	Nárok na dotaci ze státního rozpočtu na pořízení Dlouhodobého hmotného majetku	500	297	501
2	Pořízení provozního hmotného majetku	800	441	122
3	Přijetí dotace na účet	500	121	297
4	Převedení do užívání	800	431	441
5	Odpisy po 10 let	10x80	637	438
6	Amortizace dotace do výnosů	10x50	501	767

➤ Účtování u nadace

Oproti akciové společnosti a bankovní instituce, se operace týkající se účtování dotací odráží přímo ve vlastním jmění Nadace. Nejprve při nároku na dotaci se vlastní jmění zvyšuje, ale následně při odepisování majetku je vlastní jmění snižováno souvztažně se zaúčto-

váním výnosů. Dochází tak k jakémusi lineárnímu rozpouštění dotace do jednotlivých účetních období, podobně jako je tomu u bankovní instituce.

Tabulka 13- Účtování dotace u nadace (Otrusínová, (2014))

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1	Nárok na dotaci ze státního rozpočtu na pořízení Dlouhodobého hmotného majetku	100	346	901
2	Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	150	042	321
3	Přijetí dotace na bankovní účet	100	221	346
4	Čerpání poskytnuté dotace	100	901.1	901
5	Zařazení majetku do užívání	150	022	042
6	Odpis majetku	15	551	082
7	Zúčtování poměrné části odpisů dlouhodobého hmotného majetku pořízeného z poskytnuté dotace	10	901	649

(901.1- Čerpání jmění)

5.3.2 Analýza vykazování

➤ Vykazování u a.s.

Jak již bylo zmíněno při účtování u akciové společnosti, tak dotace se dotýká vlastního kapitálu nepřímo, tím že ovlivňuje výši odpisů dlouhodobého majetku a tím i výsledek hospodaření, který do vlastního kapitálu spadá.

➤ Vykazování u bankovní instituce

U bankovní instituce se tato operace ve výkaznictví promítne zcela stejně jako u podnikatelské jednotky, i když účtování stejné není. Je to způsobeno tím, že roční náklady z odpisovaného provozního majetku jsou poníženy o výnosy z titulu čerpání dotací, a tak dochází ke shodnému výsledku hospodaření.

➤ Vykazování u nadace

Jiná situace nastává u neziskových organizací, u kterých dotace přímo ovlivní vlastní jmění jako u jediné analyzované účetní jednotky (pokud bereme položku vlastního jmění u neziskové organizace jako analogii vlastního kapitálu u podnikatelských subjektů). Dotace je totiž vykazována na účtu *A.I.I. Vlastní jmění*, který je každoročně ponižován právě o tu část dotace, která je rozpouštěna do výnosu daného účetního období.

Dopad do účetních výkazů z akciové společnosti, banky a neziskové organizace shrnuje následující tabulka.

PC majetku	100
Dotace	50
životnost	10 let

	VC majetku	N- roční odpis	V-čerpání dotace	Výsledek hospodaření
Akciová společnost	50	5	0	-5
Bankovní instituce	100	10	5	-5
Nezisková organizace	100	10	5	-5

Obrázek 8- Stejný výsledek hospodaření různých typů ÚJ (vlastní zpracování)

5.4 Účetní případ- operace s výsledkem hospodaření

Nyní se práce zaměří na různé pohledy na výsledek hospodaření, jakožto hlavní zdroj podnikání u akciové společnosti a bankovní instituce a doplňkový zdroj financování u neziskové organizace. Kvůli zlepšené demonstrativní schopnosti je uvedeno, jak výsledek hospodaření účetně vzniká.

5.4.1 Analýza účtování

➤ Účtování u akciové společnosti

Jak si můžeme všimnout, účetní výsledek hospodaření vzniká převedením konečných zůstatků nákladových a výnosových účtů na konci účetního období na účet 710- *Účet zisku a ztráty*, který je poté převeden na účet konečného výsledku hospodaření. Na počátku následujícího účetního období musí konečný účet rozvažný navazovat na stav účtu 701- *Počáteční účet rozvažný*. Zůstatek tohoto účtu byl v našem příkladu převeden do výsledku hospodaření ve schvalovacím řízení, ze kterého následně byla uhrazena neuhrazená ztráta minulých let, zvýšen základní kapitál, realizován příděl do statutárního fondu a zbytek byl převeden do nerozděleného zisku. Od nového roku není u akciových povinnost vytvářet rezervní fond, leda že by společnost koupila či získala vlastní akcie. Poté musí tvořit zvláštní fond na tyto akcie.

Tabulka 14- Účtování VH u akciové společnosti (Sedláček, 2004, s. 165)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1a	Převod konečných zůstatků nákladových účtů	1000	710	5xx
1b	Převod konečných zůstatků výnosových účtů	1200	6xx	710
2	Převod zisku běžného roku na konečný účet rozvažný při uzavírání účetních knih	200	710	702
3	Převod kladného zůstatku počátečního účtu rozvažného na účet Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	200	701	431
4	Úhrada ztráty minulých let	50	431	429
5	Použití zisku na zvýšení základního kapitálu	50	431	419
6	Zápis do Obchodního rejstříku	50	419	411
7	Příděl ze zisku do statutárního fondu	50	431	423
8	Převod nerozděleného zisku	50	431	428

➤ Účtování u bankovní instituce

Jelikož je účtování u bankovní instituce podobné jako u akciové společnosti, byl příklad obměněn tím způsobem, že výsledek hospodaření měl záporný zůstatek- ztrátu, a ta byla hrazena z různých zdrojů.

Z této účetní operace nevyplývají žádné rozdíly oproti účtování u akciové společnosti a můžeme tedy říci, že účtování o výsledku hospodaření je u bankovních institucí metodicky stejné (nebereme-li v potaz rozdíly ve směrných účetních osnovách) jako u společností akciových.

Tabulka 15- Účtování VH u bankovní instituce (Baloušek, 2006, s. 137)

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1a	Převod konečných zůstatků nákladových účtů	1200	583	6xx
1b	Převod konečných zůstatků výnosových účtů	1000	7xx	583
2	Převod ztráty běžného roku na konečný účet rozvažný při uzavírání účetních knih	200	582	583
3	Převod záporného zůstatku počátečního účtu rozvažného na účet Výsledek hospodaření ve schvalovacím	200	590	581

řízení				
4	Úhrada ztráty z rezervního fondu	100	552	590
5	Úhrada ztráty z nerozděleného zisku předchozích období	50	571	590
5	Úhrada ztráty z ostatních fondů	50	557	590

➤ Účtování u nadace

Pohledem na účtování nadace můžeme konstatovat, že účtování o výsledku hospodaření se neliší od podnikatelských subjektů. Rozdíl oproti akciové společnosti a bankovní společnosti je v tom, že u nadace k tvorbě zisku ani nemusí dojít. Pokud nadace zisk vykáže, tak není nikterak závratný.

Tabulka 16- Účtování VH u nadace (Ostrusinová, (2014))

Č.	Popis účetní operace	tis. Kč	MD	D
1a	Převod konečných zůstatků nákladových účtů	100	963	5xx
1b	Převod konečných zůstatků výnosových účtů	110	6xx	963
2	Převod ztráty běžného roku na konečný účet rozvažný při uzavírání účetních knih	10	963	962
3	V následujícím období zaúčtování počátečního stavu - zisku	10	961	931
4	Převod části zisku do vlastního jmění	5	931	901
5	Převod části do fondů	3	931	911
6	Zbytek zůstal nerozdělen	2	931	932

5.4.2 Analýza vykazování

V posledních dvou letech, došlo ke změně účetní legislativy a změnila se struktura rozvahy u obchodních korporací, v oblasti výsledku hospodaření. Pro účely srovnávání výkazů podle nejnovějších předpisů, je zde uvedena rozvaha imaginární firmy ABC, zastupující akciovou společnost, která demonstruje strukturu oblasti výsledku hospodaření dle platných předpisů v roce 2014.

➤ Vykazování u akciové společnosti

Co se týče vykazování v oblasti výsledku hospodaření, tak již na první pohled, nám nejvíce informací poskytne rozvaha akciové společnosti. Najdeme tam totiž položku *A.IV.3. Jiný výsledek hospodaření minulých let*, která obsahuje rozdíly ze změn účetních metod, část odložené daně a různé opravy z důvodu nesprávného účtování o odložené dani, nezachycených výnosech a nákladech, pokud byly tyto položky významné. Dále pak položku *A.V.2. Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílů*, která přináší možnost vyplácet zálohy na podílu na zisku. Z ukázky je poznat, že společnost ABC v běžném období dosáhla zisku ve výši 902 mil. Kč a z toho již 100 mil. Kč vyplatila v průběhu účetního období na zálohách.

A.IV. Výsledek hospodaření minulých let	203 564	502 386
1. Nerozdělený zisk minulých let	203 529	158 560
2. Neuhrazená ztráta minulých let	0	0
3. Jiný výsledek hospodaření	35	
A.V.1. Výsledek hospodaření běžného účetního období /+ -/	902 392	835 681
A.V.2. Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílů ze zisku /- /	100 000	

Obrázek 9- Výsledek hospodaření společnosti ABC (vlastní zpracování)

➤ Vykazování u bankovní instituce

Výsledek hospodaření běžného/minulého období bankovní instituce je shrnut ve dvou položkách, a to *14. Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta předchozích období* a *15. Zisk nebo ztráta za účetní období*, přičemž položka 14., je obsahově odlišná jak u akciové společnosti. Obsahuje, mimo jiné, změny účetních metod a opravy zásadních chyb nákladů a výnosů minulých účetních období. V případě, že se nejedná o zásadní chyby, které vznikly v předchozím účetním období, vykáže je banka v příslušných položkách výkazu zisku a ztráty běžného období.

14.	<i>Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. období</i>	59	79 605	39 449
15.	<i>Zisk nebo ztráta za účetní období</i>	60	16 793	42 268
	PASIVA CELKEM	61	13 534 546	8 951 761

Obrázek 10- Výsledek hospodaření Fio a.s. (výroční zpráva Fio a.s. 2011, s. 21)

➤ Vykazování u nadace

Nevýdělečná organizace uvádí v rozvaze položku *A.II.1. Účet výsledku hospodaření*, který obsahuje výsledek hospodaření vykázaný k rozvahovému dni za celou účetní jednotku za běžné účetní období, ale vykazuje se pouze k poslednímu dni uzavíraného účetního období. Je tedy obsahově podobná jako položka *A.V.1. Výsledek hospodaření běžného účetního období* u akciové společnosti. Nadace Terezy Maxové Dětem vykazuje poměrně vysoký

VH, což mohlo být způsobeno přijatými příspěvků na provozní činnost, nebo čerpáním fondů.

II.	1. Účet výsledku hospodaření	(963)	91	x	0
Výsledek hospodaření	2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	(931)	92	0	x
	3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	(932)	93	194	194
Součet II.1 až II.3.			94	194	194
B.	Cizí zdroje celkem		95	779	558

Obrázek 11- Výsledek hospodaření Nadace Dětem Terezy Maxové (výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)

5.5 Účetní případ- operace s deriváty

U každé účetní jednotky je vymezen účetní případ týkající se zajišťovacích derivátů, a jiných derivátů. Za zajišťovací derivát se považuje derivát za podmínky, že je na počátku zajištění zajišťovací vztah formálně zdokumentován, zajištění je efektivní a efektivita je spolehlivě měřitelná a účetní jednotkou průběžně posuzovatelná. (Účetní kavárna, © 2010)

5.5.1 Analýza účtování

➤ Účtování u akciové společnosti

Z hlediska účtování je nutno deriváty rozčlenit na dvě základní skupiny a sice: zajišťovací deriváty a deriváty k obchodování. Zatímco zajišťovací deriváty musí splňovat všechna předepsaná kritéria, deriváty k obchodování jsou jakési zbytkové deriváty, které dané požadavky nespĺňují. Dle toho, o jaký derivát se jedná, závisí také způsob přecenění derivátu k rozvahovému dni. Jak vyplývá z uvedeného případu, deriváty zajišťovací se k rozvahovému dni přeceňují rozvahově, s využitím účtu 414- *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*, zatímco deriváty k obchodování výsledkově pomocí účtu 667- *Výnosy z derivátových operací*, respektive účtu 567- *Náklady z derivátových operací*.

Tabulka 17- Účtování o derivátech (Svatošová, 2010, s.58)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1a	Zvýšení ocenění derivátů neobchodovatelných na veřejných trzích a derivátů zajišťujících očekávané peněžní toky	373, 376	414
		377	
1b	Snížení ocenění derivátů neobchodovatelných na veřejných trzích a derivátů zajišťujících očekávané peněžní toky	414	373
			376
			377
2a	Zvýšení hodnoty derivátů k obchodování na veřejném trhu	373, 376	667
		377	

			373
3a	Snížení hodnoty derivátů k obchodování na veřejném trhu	567	376
			377

➤ Účtování u bankovní instituce

Účtování je metodicky stejné jako u podnikatelů. Pokud se jedná o zajišťovací derivát, pak banka zaúčtuje jeho změnu pomocí účtu 569- *Rozdíly z přepočtů zajišťovacích derivátů*, pokud o derivát k obchodování, pak je jeho změna promítnuta výsledkově pomocí účtu 719- *Výnosy z derivátových operací*, nebo 619- *Náklady z derivátových operací*. Analytická evidence se vede, jak je možno vidět na účetní případu, vždy s rozlišením na deriváty zajišťovací a deriváty k obchodování.

Tabulka 18- Účtování o derivátech u bankovní instituce (Baloušek, 2009, s. 93)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1a	Zvýšení reálné hodnoty zajišťovacího derivátu	313.1	569
1b	Snížení reálné hodnoty zajišťovacího derivátu	569	313.1
2a	Zvýšení reálné hodnoty derivátu určeného k obchodování	313.2	719
2b	Snížení reálné hodnoty derivátu určeného k obchodování	619	313.2

(313.1- *Zajišťovací deriváty*)

(313.2- *Deriváty k obchodování*)

➤ Účtování u nadace

Ne jinak, je na tom z pohledu účtování nadace, která rovněž účtuje ve vlastním kapitálu, konkrétně pomocí účtu 921- *Oceňovací rozdíly přecenění majetku a závazků* a o výnosech 649- *Jiné ostatní výnosy* a nákladech 549- *Jiné ostatní náklady*, pokud se jedná o jiný než zajišťovací derivát.

Tabulka 19- Účtování derivátových operací u nadace (Účetní kavárna, © 2010)

Č.	Popis účetní operace	MD	D
1a	Snížení reálné hodnoty derivátu zajišťujícího očekávané peněžní toky	373	921
1b	Zvýšení reálné hodnoty derivátu zajišťujícího očekávané peněžní toky	921	373
2a	Zvýšení reálné hodnoty derivátu, který je určen k obchodování	373	649

2b	Snížení reálné hodnoty derivátu, který je učen k obchodování	549	373
-----------	--	-----	-----

5.5.2 Analýza vykazování

✎ Vykazování u akciové společnosti

Účtování derivátových operací z pohledu akciové společnosti se promítá ve stejnojmenné položce v rozvaze *A.II.3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*, která je v rozvaze uvedena pod kapitálovými fondy a kde se mimo jiné promítají všechny změny v reálné hodnotě cenných papírů, které nejsou určeny účetní jednotkou k obchodování s cílem dosáhnout zisk v krátkodobém časovém horizontu. Co se týká ostatních oceňovacích rozdílů, které v účetnictví mohou vznikat, tak rozvaha podnikatelů obecně nám poskytne nejširší spektrum informací.

<i>II.</i>	<i>Kapitálové fondy</i>	<i>52 706</i>	<i>47 899</i>
2.	Ostatní kapitálové fondy	49 553	46 474
3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	-1 459	-1 459
4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	7 681	7 681
5.	Rozdíly z kurzových přepočtů	-3 069	-4 797

Obrázek 12- Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků Agel a.s. (Výroční zpráva společnosti Agel a.s., 2012, s. 25)

✎ Vykazování u bankovní instituce

S deriváty se v účetnictví setkáme spíše u větších bankovních institucí, které mají k vykazování zajištěných derivátových operací dispozici vyčleněnou položku *13. b) Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů*, což je rozdíl oproti výkaznictví akciové společnosti. Položku oceňovací rozdíly z majetku a závazků banka ve své rozvaze eviduje taktéž, nicméně je obsahově mírně odlišná. Rozdílná je taktéž položka *13. c) oceňovací rozdíly z přepočtu účastí*, kde se zachycují čisté investice do cizoměnových účastí.

13.	Oceňovací rozdíly	55	0	8 614
13.a)	oceňovací rozdíly z majetku a závazků	56	0	0
13.b)	oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů	57	0	0
13.c)	oceňovací rozdíly z přepočtu účastí	58	0	8 614
14.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. období	59	79 605	39 449
15.	Zisk nebo ztráta za účetní období	60	16 793	42 268
	PASIVA CELKEM	61	13 534 546	8 951 761

Obrázek 13- Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů Fio a.s. (Výroční zpráva Fio a.s., 2011, s. 21)

➤ Vykazování u nadace

Nadace vykazuje operace s deriváty podobně jako akciová společnost, pod položkou A.I.3. *Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*. Je to taky jediná položka ve vlastním kapitálu, kde se oceňovací rozdíly vykazují, ať už z titulu zmíněných derivátů, nebo uplatnění reálné hodnoty u cenných papírů nebo ocenění ekvivalencí u cenných papírů. (Česko, 2002c, §18)

PASIVA		číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
a		b	3	4
A. Vlastní zdroje celkem		86	13 199	17 499
I.	1. Vlastní jmění	(901)	500	500
Jmění	2. Fondy	(911)	12 505	16 805
celkem	3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	(921)		

Obrázek 14- Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)

6 SHRUTÍ ROZDÍLŮ, VYPOVÍDACÍ SCHOPNOST VLASTNÍHO KAPITÁLU TŘÍ TYPŮ ÚČETNÍCH JEDNOTEK

V této kapitole jsou popsány nejvýznamnější rozdíly, na které jsem narazil při analýze rozdílů účtování i vykazování mezi 3 typy účetních jednotek.

V případě **zvýšení základního kapitálu** bylo zjištěno, že účtování podnikatelů a bankovních institucí je téměř stejné, což se nedá říct o vykazování. Z rozvahy podnikatelů se dá vyčíst, jestli eviduje *Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly*, jestli se v daném roce uskutečnily *Změny základního kapitálu*, u bankovní instituce nikoliv (rozvaha Fio banky je v tomto případě zavádějící, jelikož vykazuje podle legislativy platné v daném roce, ale vyhláška pro bankovní a jiné finanční instituce byla od té doby již dvakrát novelizována). Z rozvahy bankovní instituce se zase dozvíme, jaká je suma splaceného základního kapitálu, jelikož nám tuto informaci poskytne položka, kterou bankovní instituce vykazuje ve své rozvaze. Daleko větší rozdíl od podnikatelů je jak účtování, tak vykazování nevýdělečné organizace. V rozvaze neziskové organizace totiž nenajdeme vůbec položku *Základního kapitálu*, *Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly*, či *Změny základního kapitálu*, najdeme tam však položku *Vlastní jmění*, která představuje hodnotu vlastních zdrojů, a je to tedy položka, která je základnímu kapitálu u podnikatelů obsahově nejbližší.

Další účetní případ byl zaměřený na **příjem poskytnutí daru** byl účtován u podnikatelů obdobně jako u bankovní instituce a to sice na účet *Ostatních kapitálových fondů*, který pod vlastní kapitál spadá. Tato operace je nejtypičtější pro nevýdělečné organizace, které mnohdy mohou existovat jen díky právě přijatým darům. Pro nevýdělečnou organizace platí, že musí dary členit na provozní činnost, vlastní činnost a dary určené k přerozdělení. Ve vlastním kapitálu, se jako u jediné analyzované účetní jednotky, pak v účetní závěrce promítnou dary přijaté pro vlastní činnost v položce *Vlastní jmění*, a dary určené k přerozdělení v položce *Fondy*.

Třetí účetní případ se týkal **přijetí dotace ze státního rozpočtu**. V účetnictví podnikatelské jednotky je specifická zejména skutečnost, že dotace přímo snižuje vstupní cenu pořizovaného majetku. Ten je pak do účetnictví zařazen v nižší pořizovací ceně a z té taky odepisován. U bankovní instituce je situace poněkud jiná- vstupní cena pořizovaného majetku není snižována, ale rozdíl je v rozpouštění dotace do výnosů, čímž jsou sníženy náklady v daném období. Podobně jako u bankovní instituce je situace řešena u neziskových organizací. Přijetí dotace rovněž nesnižuje hodnotu majetku, ale dotace je rozpouštěna do výnosů v průběhu účetních období. Zásadní rozdíl z pohledu neziskové organizace je

ovšem v tom, že přijetí dotace se účtuje přímo do *Vlastního jmění*, které je pak snižováno při účtování odpisů. Výsledek hospodaření u všech typů účetních jednotek je však při zaúčtování této účetní operace stejný.

Další, v pořadí čtvrtý účetní případ se týkal **úctování o výsledku hospodaření**. Zde bylo zjištěno, že účetní výsledek hospodaření vzniká metodicky stejně u všech typů účetních jednotek, a to převedením konečných zůstatků nákladových a výnosových účtů na konci účetního období na *Účet zisku a ztráty*. Na počátku následujícího účetního období pak tento účet musí navazovat na stav účtu *Počáteční účet rozvahový*. Zůstatek tohoto účtu může být například převeden do výsledku hospodaření ve schvalovacím řízení, a z toho následně může být následně uhrazena *ztráta minulých let*, nebo uskutečněn převod do různých fondů. Jednoznačně můžeme říci, že tato položka nenabývá vysokých hodnot u neziskových organizací, poněvadž není hnacím motorem dané účetní jednotky, jako je tomu u podnikatelských subjektů. Jak již bylo zmíněno v analýze vykazování, tak nejvíce informací nám poskytne rozvaha podnikatelů, kde se například dozvíme, zda došlo k výplatě podílů na zisku, nebo zda byly nesprávně zaúčtovány náklady, výnosy v minulých obdobích, došlo ke změně účetních metod, odložené daně.

Poslední účetní případ se týkal **operací s deriváty**. Zde bylo zjištěno, že každá účetní jednotka, ať už je to podnikatel, bankovní instituce nebo nezisková organizace člení deriváty na deriváty zajišťovací a deriváty k obchodování. Vedení těchto finančních instrumentů v účetnictví je velmi podobné u všech účetních jednotek. Pokud se jedná o zajišťovací derivát, přeceňuje se k rozvahovému dni rozvahově, kdežto deriváty k obchodování výsledkově. Jediná účetní jednotka, která má ve své rozvaze implementovanu položku, vyjadřující výši zajišťovacích derivátů je banka. U ostatních typů účetních jednotek nezjistíme pouhým pohledem na rozvahu, zda evidují zajištěné deriváty, či nikoliv.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo analyzovat rozdíly, které vznikají v účetnictví při účtování a vykazování ve vlastním kapitálu z pohledů různých typů účetních jednotek a tyto rozdíly interpretovat.

Při zpracovávání této práce jsem zjistil, že mezi podnikatelskou jednotkou a bankovní institucí ve vedení účetnictví není zas tak velký rozdíl, mnoho účetních operací se zachycuje podobně, ne-li stejně. Největší rozdíl mezi účetnictvím těchto dvou účetních jednotek vidím v oblasti dotací. Obě tyto účetní jednotky jsou založeny za účelem zisku, možná proto je účetní legislativa pro tyto subjekty tak podobná.

Daleko více se odlišuje účetnictví neziskových organizací od podnikatelů. Je to zejména tím, že vlastní kapitál z pohledu nadace hraje důležitou roli zejména při evidenci darů, dotací, příspěvků na činnost organizace apod., kdežto podnikatelské jednotky ve vlastním kapitálu evidují široké spektrum informací, od základního kapitálu, přes různé oceňovací rozdíly po výsledky hospodaření- jakožto nejvýznamnější část VK. U podnikatelů je také vlastní kapitál porovnávám s cizími zdroji, zejména při posuzování zadluženosti.

Dle mého názoru, je evidence vlastního kapitálu v rozvaze, jak u podnikatelů, tak u bankovních institucí, potřebnou informací pro všechny investory a zainteresované strany, které zajímá, jak si podnik vede. Podívám-li se na vlastní kapitál, poměrně stručného rozsahu, nevýdělečné organizace, připadá mi, jako by v rozvaze zaujímal místo pouze jako „nutné zlo“, které nadace musí evidovat, jestliže chce provádět svoji prospěšnou činnost.

Díky vypracování této práce, jsem se zdokonalil v účetnictví podnikatelských jednotek v oblasti vlastního kapitálu, nově seznámil se s vyhláškou a standardy pro bankovní a jiné finanční instituce a doplnil si znalosti o vlastním kapitálu z pohledu nevýdělečných organizací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AGEL a.s., ©2012. *Výroční zpráva 2012* [online]. Prostějov. [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-1.pdf?subjektId=isor%3a558811&dokumentId=B+3941%2fSL176%40KSBR&partnum=0&variant=1&klic=59c6u0>
- BELÁS, Jaroslav. *Finanční trhy, bankovníctví, pojišťovnictví*. Žilina: Georg, 2013, 596 s. ISBN 9788081540240
- ČESKO, 1991. Zákon č. 563/1991 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 107 [cit. 2014-05-01]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
- ČESKO, 2002a. Vyhláška č. 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 174 [cit. 2014-05-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
- ČESKO, 2002b. Vyhláška č. 501/2002 ze dne 6. Listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 174 [cit. 2014-05-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
- ČESKO, 2002c. Vyhláška č. 504/2002 ze dne 6. Listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 174 [cit. 2014-05-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
- ČESKO, 2012a. Zákon č. 89/2012 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 33 [cit. 2014-05-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>
- ČESKO, 2012b. Zákon č. 90/2012 ze dne 3. února 2012 o obchodních společnostech a družstvech. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 34 [cit. 2014-05-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/?path=/portal/obcan/>

Český účetní standard pro podnikatele č. 008 Operace s cennými papíry a podíly. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/008.aspx>

Český účetní standard pro podnikatele č. 011 Operace s podnikem. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/011.aspx>

Český účetní standard pro podnikatele č. 012 Změny základního kapitálu. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/012.aspx>

Český účetní standard pro podnikatele č. 014 Dlouhodobý finanční majetek. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/014.aspx>

Český účetní standard pro podnikatele č. 018 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/018.aspx>

Český účetní standard pro podnikatele č. 020 Konsolidovaná účetní závěrka. Business.center.cz [online]. © 1998 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/020.aspx>

Český účetní standard pro bankovní a finanční instituce č. 108 Cenné papíry. Kacr.cz [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.kacr.cz/ceske-ucetni-standardy/fz12-2004_63.pdf

Český účetní standard pro bankovní a finanční instituce č. 109 Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem. Kacr.cz [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/ucetni_standardy/fz12-2004_63.pdf

Český účetní standard pro bankovní a finanční instituce č. 115 Konsolidace. Kacr.cz [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/ucetni_standardy/fz12-2004_63.pdf

Český účetní standard pro nepodnikatelské subjekty č. 406 Operace s cennými papíry a podíly. Kacr.cz [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/ucetni_standardy/fz12-2004_66.pdf

Český účetní standard pro nepodnikatelské subjekty č. 413 Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky. Kacr.cz [online]. © 2012 - 2014 [cit. 2014-05-10]. Dostupné z: http://www.kacr.cz/Data/pdf/ucetni_standardy/fz12-2004_66.pdf

Ekonom. ©2014. Rekodifikace 2014, Jak vyplatit rezervní fondy, nový zákon přináší změny[online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-61630820-rekodifikace-2014-jak-vyplatit-rezervni-fond-novy-zakon-prinasi-zmeny>.

CHALUPA, R., KADLEC, J., SEDLÁK, R., SKÁLOVÁ, J., TKÁČ, R., VLACH, P. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. 11. vyd. Olomouc: Anag, 2013, 423 s. ISBN 9788072637713

Fio banka, a.s., ©2011. *Výroční zpráva 2011* [online]. Praha. [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a22041&dokumentId=B+2704%2fSL54%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=gcrlnv>

KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2012, 412 s. ISBN 9788072731695.

KOVANICOVÁ, Dana. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2004, 284 s. ISBN 8072730959.

LIBBY, Robert, LIBBY A Patricia. *Solutions manual to accompany Financial accounting, third edition*. 1. vyd. Boston: Irwin McGraw-Hill, 2001, 284 s. ISBN 00-72382880

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 551 s. ISBN 9788024745749.

MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I*. 3.dopl.a přepr. vyd. Praha: Bilance, 2002, 399 s. ISBN 8086371174

Nadace Terezy Maxové Dětem, ©2012. *Výroční zpráva* [online]. Praha. [cit. 2013-05-10]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a100105086&dokumentId=N+725%2fSL17%40MSPH&partnum=0&variant=1&klic=25qcry>

OTRUSINOVÁ, Milana. *Účetnictví neziskových organizací: Cvičebnice a prezentace.* (2014)

PETRLÍKOVÁ, Blažena. *Nevýdělečné organizace a fyzické osoby účtují.* 2.vyd. Praha: ASPI, 2006, 127 s. ISBN 8073571838

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2013.* 13., aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2013, 1112 s. ISBN 9788072637935

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví podnikatelů po vstupu do Evropské unie.* 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, 273 s. ISBN 8071798592.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Základy finančního účetnictví.* 1. Vyd. Praha: Ekopress, 2005, 331 s. ISBN 8086119955.

SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojně účetnictví 2012.* 19. vyd. Praha: Grada, 2012, 224 s. ISBN 9788024742564

STROUHAL, J., ŽIDLICKÁ, R., KNAPKOVÁ, B. a CARDOVÁ, B. *Účetnictví 2010: velká kniha příkladů.* 1. Vyd. Brno: Computer Press, 2010, 709 s. ISBN 9788025129074

SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Účtová osnova, české účetní standardy: pro některé vybrané účetní jednotky: 181 postupů účtování.* 20. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012, 527 s. ISBN 9788072637386.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti.* 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2011, 250 s. ISBN 978-80-247-4018-8.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a.s.	Akciová společnost
ČUS	Český účetní standard
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
ÚJ	Účetní jednotka
ZK	Základní kapitál

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Úživatelé účetních informací (Sedláček, 2004 s.7)	23
Obrázek 2- Vlastní kapitál Agel a.s. (Výroční zpráva Agel a.s., 2012, s. 25).....	41
Obrázek 3- Vlastní kapitál Fio a.s. (Výroční zpráva Fio a.s., 2011, s. 21).....	41
Obrázek 4- Vlastní jmění Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)	41
Obrázek 5- Ostatní kapitálové fondy Agel a.s. (výroční zpráva Agel a.s. 2012, s. 25).....	43
Obrázek 6- Kapitálové fondy Fio a.s. (výroční zpráva Fio a.s. 2011, s. 21)	44
Obrázek 7- Vlastní jmění a fondy Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)	44
Obrázek 8- Stejný výsledek hospodaření různých typů ÚJ (vlastní zpracování)	47
Obrázek 9- Výsledek hospodaření společnosti ABC (vlastní zpracování).....	50
Obrázek 10- Výsledek hospodaření Fio a.s. (výroční zpráva Fio a.s. 2011, s. 21)	50
Obrázek 11- Výsledek hospodaření Nadace Dětem Terezy Maxové (výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48)	51
Obrázek 12- Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků Agel a.s. (Výroční zpráva společnosti Agel a.s., 2012, s. 25)	53
Obrázek 13- Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů Fio a.s. (Výroční zpráva Fio a.s., 2011, s. 21)	53
Obrázek 14- Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků Nadace Dětem Terezy Maxové (Výroční zpráva Nadace Dětem Terezy Maxové, 2012, s. 48).....	54

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 -Prováděcí vyhlášky MF ČR (vyhlášky vydávané MF ČR).....	15
Tabulka 2- Srovnání účetních osnov (vlastní zpracování dle příslušných vyhlášek).....	20
Tabulka 3: Zjednodušená struktura rozvahy (Strouhal a kol., 2010, s. 28).....	27
Tabulka 4: Zahajovací rozvaha a.s. ke dni vzniku (Chalupa a kol., 2013 s. 287).....	28
Tabulka 5- Zvýšení ZK a.s. (Šebestíková, 2012, s. 68).....	39
Tabulka 6- Zvýšení ZK banky (Baloušek, 2006 s. 138).....	40
Tabulka 7- Zvýšení Vlastního jmění u nevýdělečné organizace (Petrlíková, 2008, s. 91).....	40
Tabulka 8- Příjem, poskytnutí daru u a.s. (vlastní zpracování).....	42
Tabulka 9- Příjem daru u bankovní instituce (vlastní zpracování).....	42
Tabulka 10- Příjem, poskytnutí daru u nadace (Ostrusinová, (2014)).....	43
Tabulka 11- Účtování dotace u akciové společnosti (Chalupa a kol., 2013, s. 66-67).....	45
Tabulka 12- Účtování dotace u bankovní instituce (Baloušek, 2006, s. 133).....	45
Tabulka 13- Účtování dotace u nadace (Otrusinová, (2014)).....	46
Tabulka 14- Účtování VH u akciové společnosti (Sedláček, 2004, s. 165).....	48
Tabulka 15- Účtování VH u bankovní instituce (Baloušek, 2006, s. 137).....	48
Tabulka 16- Účtování VH u nadace (Ostrusinová, (2014)).....	49
Tabulka 17- Účtování o derivátech (Svatošová, 2010, s.58).....	51
Tabulka 18- Účtování o derivátech u bankovní instituce (Baloušek, 2009, s. 93).....	52
Tabulka 19- Účtování derivátových operací u nadace (Účetní kavárna, © 2010).....	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Směrná účtová osnova pro podnikatele

Příloha P II: Směrná účtová osnova pro bankovní a jiné finanční instituce

Příloha P III: Směrná účtová osnova pro nevýdělečné organizace

PŘÍLOHA P I: SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA PRO PODNIKATELE

Vzorový účtový rozvrh pro podnikatele

Účtová třída 0 Dlouhodobý majetek

- 01 Dlouhodobý nehmotný majetek
- 011 Zřizovací výdaje
- 012 Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013 Software
- 014 Ocenitelná práva
- 015 Goodwill
- 016 Povolenky na emise
- 017 Preferenční limity
- 019 Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
- 021 Stavby
- 022 Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí
- 025 Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026 Dospělá zvířata a jejich skupiny
- 029 Ostatní dlouhodobý hmotný majetek
- 03 Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
- 031 Pozemky
- 032 Umělecká díla a sbírky
- 04 Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
- 041 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- 042 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- 043 Pořízení dlouhodobého finančního majetku
- 05 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 051 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
- 052 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
- 053 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek
- 06 Dlouhodobý finanční majetek
- 061 Podílové cenné papíry a podíly - ovládaná osoba
- 062 Podílové cenné papíry a podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
- 063 Ostatní cenné papíry a podíly
- 065 Dluhové cenné papíry držené do splatnosti
- 066 Zápůjčky a úvěry - ovládaná nebo ovládaná osoba, podstatný vliv
- 067 Ostatní zápůjčky a úvěry
- 069 Ostatní dlouhodobý finanční majetek

- 38 Přechodné účty aktiv a pasiv
- 381 Náklady příštích období
- 382 Komplexní náklady příštích období
- 383 Výdaje příštích období
- 384 Výnosy příštích období
- 385 Příjmy příštích období
- 388 Dohadné účty aktivní
- 389 Dohadné účty pasivní
- 39 Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování
- 391 Opravná položka k pohledávkám
- 395 Vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

- 41 Základní kapitál a kapitálové fondy
- 411 Základní kapitál
- 412 Ažio
- 413 Ostatní kapitálové fondy
- 414 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
- 416 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací
- 417 Rozdíly z přeměn obchodních korporací
- 418 Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací
- 419 Změny základního kapitálu
- 42 Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření
- 421 Rezervní fond
- 423 Statutární fondy
- 426 Ostatní fondy
- 427 Jiný výsledek hospodaření minulých let
- 428 Nerozdělený zisk minulých let
- 429 Neuhrazená ztráta minulých let
- 43 Výsledek hospodaření
- 431 Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
- 432 Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílu na zisku
- 45 Rezervy
- 451 Rezervy podle zvláštních právních předpisů
- 454 Rezerva na daň z příjmů
- 456 Ostatní rezervy
- 46 Dlouhodobé bankovní úvěry
- 461 Bankovní úvěry
- 47 Dlouhodobé závazky
- 471 Dlouhodobé závazky - ovládaná nebo ovládaná osoba
- 472 Dlouhodobé závazky - podstatný vliv
- 473 Vydané dluhopisy

- 07 Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 071 Oprávky ke zřizovacím výdajům
- 072 Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
- 073 Oprávky k softwaru
- 074 Oprávky k ocenitelným právům
- 075 Oprávky ke goodwillu
- 079 Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku
- 08 Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
- 081 Oprávky ke stavbám
- 082 Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí
- 085 Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
- 086 Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám
- 089 Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku
- 09 Opravné položky k dlouhodobému majetku
- 091 Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 092 Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
- 093 Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
- 094 Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
- 095 Opravná položka k poskytnutým zálohám a úvěrům
- 096 Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku
- 097 Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
- 098 Oprávky k oceňovacím rozdílu k nabytému majetku

Účtová třída 1 Zásoby

- 11 Materiál
- 111 Pořízení materiálu
- 112 Materiál na skladě
- 119 Materiál na cestě
- 12 Zásoby vlastní výroby
- 121 Nedokončená výroba
- 122 Polotovary
- 123 Výrobky
- 124 Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
- 13 Zboží
- 131 Pořízení zboží
- 132 Zboží na skladě a v prodejnách

- 474 Závazky z pronájmu
- 475 Dlouhodobé přijaté zálohy
- 478 Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 Ostatní dlouhodobé závazky
- 48 Odložené daňové závazky a pohledávka
- 481 Odložené daňové závazky a pohledávka
- 49 Individuální podnikatel
- 491 Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 Náklady

- 50 Spotřebované nákupy
- 501 Spotřeba materiálu
- 502 Spotřeba energie
- 503 Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 Prodané zboží
- 51 Služby
- 511 Opravy a udržování
- 512 Cestovné
- 513 Náklady na reprezentaci
- 518 Ostatní služby
- 52 Osobní náklady
- 521 Mzdové náklady
- 522 Příjmy společníků ze závislé činnosti
- 523 Odměny členům orgánů obchodní korporace
- 524 Zákonné sociální a zdravotní pojištění
- 525 Ostatní sociální a zdravotní pojištění
- 528 Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 Zákonné sociální náklady
- 528 Ostatní sociální náklady
- 53 Daně a poplatky
- 531 Daň silniční
- 532 Daň z nemovitosti
- 538 Ostatní daně a poplatky
- 54 Jiné provozní náklady
- 541 Zůstatková oena prodaného dlouh. nehmotného a hmotného majetku
- 542 Prodaný materiál
- 543 Dary
- 544 Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 Ostatní pokuty a penále
- 548 Odpisy pohledávek
- 549 Ostatní provozní náklady
- 549 Manka a škody
- 55 Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti
- 551 Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 Změna stavu rezerv podle zvláštních právních předpisů

- 139 Zboží na cestě
- 15 Poskytnuté zálohy na zásoby
- 151 Poskytnuté zálohy na materiál
- 152 Poskytnuté zálohy na mladá zvířata
- 153 Poskytnuté zálohy na zboží
- 19 Opravné položky k zásobám
- 191 Opravná položka k materiálu
- 192 Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 Opravná položka k polotovarům
- 194 Opravná položka k výrobkům
- 195 Opravná položka k mladým zvířatům
- 196 Opravná položka ke zboží

Účtová třída 2 Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

- 21 Peníze
- 211 Pokladna
- 213 Cenniny
- 22 Účty v bankách
- 221 Bankovní účty
- 23 Krátkodobé bankovní úvěry
- 231 Krátkodobé bankovní úvěry
- 232 Eskontní úvěry
- 24 Krátkodobé finanční výpomoci
- 241 Vydané krátkodobé dluhopisy
- 249 Ostatní krátkodobé finanční výpomoci
- 25 Krátkodobé cenné papíry a podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek
- 251 Majetkové cenné papíry k obchodování
- 252 Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
- 253 Dluhové cenné papíry k obchodování
- 254 Směnky k inkasu
- 255 Vlastní dluhopisy
- 256 Dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
- 257 Ostatní cenné papíry
- 259 Pořizování krátkodobého finančního majetku
- 26 Převody mezi finančními účty
- 261 Peníze na cestě
- 29 Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku
- 291 Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 Zúčtovací vztahy

- 31 Pohledávky (krátkodobé a dlouhodobé)
- 311 Odběratelé
- 313 Pohledávky za eskontované cenné papíry

- 554 Změna stavu ostatních rezerv
- 555 Zúčtování komplexních nákladů příštích období
- 557 Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
- 558 Změna stavu zákonných opravných položek
- 559 Změna stavu opravných položek
- 56 Finanční náklady
- 561 Prodané cenné papíry a podíly
- 562 Úroky
- 563 Kurzové ztráty
- 564 Náklady z přecenění cenných papírů
- 568 Náklady z finančního majetku
- 567 Náklady z derivátových operací
- 568 Ostatní finanční náklady
- 569 Manka a škody na finančním majetku
- 57 Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti
- 571 Změna stavu rezerv
- 579 Změna stavu opravných položek
- 58 Mimořádné náklady
- 582 Škody
- 584 Změna stavu rezerv
- 588 Ostatní mimořádné náklady
- 589 Změna stavu opravných položek
- 59 Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů
- 591 Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
- 592 Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
- 593 Daň z příjmů z mimoř. činnosti - splatná
- 594 Daň z příjmů z mimoř. činnosti - odložená
- 595 Dodatečné odvody daně z příjmů
- 596 Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
- 597 Převod provozních nákladů
- 598 Převod finančních nákladů
- 599 Změna stavu rezerv na daň z příjmů

Účtová třída 6 Výnosy

- 60 Tržby za vlastní výkony a zboží
- 601 Tržby za vlastní výrobky
- 602 Tržby z prodeje služeb
- 604 Tržby za zboží
- 61 Změny stavu zásob vlastní činnosti
- 611 Změna stavu nedokončené výroby
- 612 Změna stavu polotovarů
- 613 Změna stavu výrobků
- 614 Změna stavu zvířat
- 62 Aktivace
- 621 Aktivace materiálu a zboží

- 314 Poskytnuté zálohy - dlouhodobé a krátkodobé
- 315 Ostatní pohledávky
- 32 Závazky (krátkodobé)
- 321 Dodavatelé
- 322 Směnky k úhradě
- 324 Přijaté zálohy
- 325 Ostatní závazky
- 33 Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 331 Zaměstnanci
- 333 Ostatní závazky vůči zaměstnancům
- 335 Pohledávky za zaměstnanci
- 336 Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
- 34 Zúčtování daní a dotací
- 341 Daň z příjmů
- 342 Ostatní přímé daně
- 343 Daň z přidané hodnoty
- 345 Ostatní daně a poplatky
- 346 Dotace ze státního rozpočtu
- 347 Ostatní dotace
- 35 Pohledávky za společníky
- 351 Pohledávky - ovládaná nebo ovládaná osoba
- 352 Pohledávky - podstatný vliv
- 353 Pohledávky za upsány základní kapitál
- 354 Pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- 355 Ostatní pohledávky za společníky
- 36 Závazky ke společníkům
- 361 Závazky - ovládaná nebo ovládaná osoba
- 362 Závazky - podstatný vliv
- 364 Závazky ke společníkům při rozdělování zisku
- 365 Vlastní dluhopisy
- 365 Ostatní závazky ke společníkům
- 366 Závazky ke společníkům ze závislé činnosti
- 367 Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 37 Jiné pohledávky a závazky
- 371 Pohledávky z prodeje závodu
- 372 Závazky z koupě závodu
- 373 Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 374 Pohledávky z pronájmu
- 375 Pohledávky z vydaných dluhopisů
- 378 Nakoupené opce
- 377 Prodané opce
- 378 Jiné pohledávky
- 379 Jiné závazky

- 622 Aktivace vnitropodnikových služeb
- 623 Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
- 624 Aktivace dlouhodobého hmotného majetku
- 64 Jiné provozní výnosy
- 641 Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 642 Tržby z prodeje materiálu
- 644 Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 646 Výnosy z odepisovaných pohledávek
- 647 Odpis záporného goodwillu a oceňovacího rozdílu k nabytému majetku
- 648 Ostatní provozní výnosy
- 66 Finanční výnosy
- 661 Tržby z prodeje cenných papírů a podíly
- 662 Úroky
- 663 Kurzové zisky
- 664 Výnosy z přecenění cenných papírů
- 665 Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- 666 Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- 667 Výnosy z derivátových operací
- 668 Ostatní finanční výnosy
- 68 Mimořádné výnosy
- 688 Ostatní mimořádné výnosy
- 69 Převodové účty
- 697 Převod provozních výnosů
- 698 Převod finančních výnosů

Účtová třída 7 Závěrkové a podrozvahové účty

- 70 Účty rozvahové
- 701 Počáteční účet rozvahový
- 702 Konečný účet rozvahový
- 71 Účet zisků a ztrát
- 710 Účet zisků a ztrát
- 75 až 79 Podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 Vnitropodnikové účetnictví

- 288 Vklady rozpočtových prostředků orgánů územních samosprávných celků
- 289 Opravná položka k úvěrům a ostatním pohledávkám
- 29 Zúčtování s orgány státu a obdobnými orgány 291 Rozpočtové příjmy rozpočtu územních samosprávných celků**
- 292 Rozpočtové výdaje rozpočtu územních samosprávných celků
- 297 Státní fondy a jiná zúčtování s rozpočtem České republiky

Účtová třída 3 - Cenné papíry, deriváty, ostatní pohledávky a závazky a přechodné účty

- 30 Pevné termínové operace a opce s úvěrovými nástroji**
- 301 Pevné termínové operace s úvěrovými nástroji
- 303 Nakoupené opce na úvěrové nástroje
- 304 Prodané opce na úvěrové nástroje
- 31 Pevné termínové operace**
- 311 Pevné termínové operace s úrokovými nástroji
- 313 Pevné termínové operace s měnovými nástroji
- 315 Pevné termínové operace s akciovými nástroji
- 317 Pevné termínové operace s komoditními nástroji
- 319 Zúčtování marží burzovních derivátů
- 32 Pohledávky a závazky z inkasa a ze zúčtování**
- 321 Hodnoty k inkasu přijaté od korespondentů
- 322 Hodnoty k inkasu přijaté od klientů
- 323 Uspořádací účet pro zúčtování platebního styku
- 325 Účty korespondentů s připsáním platby po jejím inkasu
- 326 Účty klientů s připsáním platby po jejím inkasu
- 33 Pobočky a jednatelství**
- 331 Tuzemské pobočky a jednatelství
- 332 Zahraniční pobočky a jednatelství - provozní prostředky
- 34 Různé pohledávky a závazky**
- 341 Různí dlužníci
- 342 Různí věřitelé
- 343 Zúčtování se zaměstnanci
- 344 Poskytnuté provozní zálohy
- 345 Přijaté provozní zálohy
- 346 Zúčtování s orgány sociálního zabezpečení a zdravotními pojišťovnami
- 347 Zúčtování se státním rozpočtem
- 348 Odložená daňová pohledávka a závazek
- 349 Opravná položka k pohledávkám
- 35 Časové rozlišení, dohadné položky, uspořádací účet**
- 351 Náklady příštích období
- 352 Příjmy příštích období
- 353 Dohadné účty aktivní
- 354 Dohadné účty pasivní
- 355 Výdaje příštích období
- 356 Výnosy příštích období
- 358 Uspořádací účet kurzových rozdílů

36 Cenné papíry k prodeji

- 361 Státní bezkuponové dluhopisy
- 362 Bezkuponové dluhopisy emisních bank
- 363 Kuponové dluhopisy
- 364 Akcie
- 365 Podílové listy
- 366 Ostatní bezkuponové dluhopisy
- 367 Směnky
- 368 Cenné papíry zajištěné aktivy
- 369 Opravná položka k cenným papírům k prodeji

37 Pohledávky a závazky z obchodování s cennými papíry a z emise vlastních cenných papírů

- 371 Zúčtování s trhem cenných papírů
- 372 Upsané cenné papíry určené k umístění na veřejnosti
- 373 Zúčtování s příkazci
- 374 Závazky z cenných papírů klientů svěřených do dispozice banky
- 375 Pohledávky za akcionáři
- 376 Závazky vůči akcionářům
- 378 Závazky z emitovaných dluhopisů

38 Cenné papíry k obchodování

- 381 Státní bezkuponové dluhopisy
- 382 Bezkuponové dluhopisy emisních bank
- 383 Kuponové dluhopisy
- 384 Akcie
- 385 Podílové listy
- 386 Ostatní bezkuponové dluhopisy
- 387 Směnky
- 388 Cenné papíry zajištěné aktivy
- 389 Opravná položka k cenným papírům k obchodování

39 Opce

- 391 Nakoupené opce na úrokové nástroje
- 392 Prodané opce na úrokové nástroje
- 393 Nakoupené opce na měnové nástroje
- 394 Prodané opce na měnové nástroje
- 395 Nakoupené opce na akciové nástroje
- 396 Prodané opce na akciové nástroje
- 397 Nakoupené opce na komoditní nástroje
- 398 Prodané opce na komoditní nástroje

Účtová třída 4 - Nehmotný hmotný majetek účasti cenné papíry držepé do splatnosti zahraniční pobočky a jednatelství

41 Účasti, cenné papíry držené do splatnosti

- 411 Směnky
- 412 Účasti s podstatným vlivem
- 413 Účasti s rozhodujícím vlivem
- 414 Cenné papíry zajištěné aktivy
- 415 Kuponové dluhopisy
- 416 Státní bezkuponové dluhopisy
- 417 Bezkuponové dluhopisy emisních bank
- 418 Ostatní bezkuponové dluhopisy
- 419 Opravná položka k účastem a cenným papírům drže-

	ným do splatnosti		
42	Zahraniční pobočky a jednatelství	53	Podřízené finanční závazky
421	Prostředky dlouhodobě poskytnuté pobočkám a jednatelstvím v zahraničí	531	Podřízené přijaté úvěry a vklady od bank
424	Poskytnuté dlouhodobé úvěry zvláštního charakteru pobočkám a jednatelstvím v zahraničí	532	Podřízené přijaté úvěry a vklady od klientů
429	Opravná položka k poskytnutým dlouhodobým úvěrům zvláštního charakteru	533	Podřízené emitované dluhopisy
43	Hmotný majetek	54	Rezervy
431	Provozní hmotný majetek	542	Rezervy daňově uznané
432	Neprovozní hmotný majetek	543	Rezervy daňově neuznané
438	Oprávký k hmotnému majetku	55	Fondy ze zisku
439	Opravná položka k hmotnému majetku	552	Zákonné rezervní fondy
44	Pořízení majetku	557	Ostatní fondy ze zisku
441	Pořízení provozního hmotného majetku	56	Základní kapitál a kapitálové fondy
442	Pořízení neprovozního hmotného majetku	561	Základní kapitál
445	Pořízení nehmotného majetku	562	Dlouhodobý závazek zahraniční pobočky vůči centrále
446	Poskytnuté zálohy na pořízení majetku	563	Ažiový fond
449	Opravná položka k poskytnutým zálohám	564	Ostatní kapitálové fondy
45	Hmotný majetek v leasingu	566	Vlastní akcie
451	Hmotný majetek v leasingu	567	Rozdíly z přepočtu účastí
453	Hmotný majetek po rozvázání leasingové smlouvy	569	Rozdíly z přepočtů zajišťovacích derivátů
458	Oprávký k hmotnému majetku v leasingu	57	Převedený hospodářský výsledek
47	Nehmotný majetek	571	Nerozdělený zisk z předchozích období
473	Goodwill	572	Neuhrazená ztráta z předchozích období
474	Software	58	Závěrkové účty
475	Zřizovací výdaje	581	Počáteční účet rozvažný
476	Ostatní nehmotný majetek	582	Konečný účet rozvažný
478	Oprávký k nehmotnému majetku	583	Účet zisků a ztrát
479	Opravná položka k nehmotnému majetku	59	Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení
48	Zásoby	590	Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení
480	Zásoby		
	Účtová třída 5 - Kapitálové účty, dlouhodobé závazky a závěrkové účty		Účtová třída 6 - Náklady
50	Dotace a obdobné prostředky	61	Náklady na finanční činnosti
501	Dotace	611	Náklady na pokladní a mezibankovní operace
507	Prostředky obdobné dotacím	612	Náklady na operace s klienty
52	Emitované dlouhodobé cenné papíry	613	Náklady na leasing
521	Kuponové dluhopisy	614	Náklady na emitované cenné papíry
522	Hypoteční zástavní listy	615	Náklady na operace s cennými papíry
524	Směnky	616	Náklady na devizové operace
525	Bez kuponové dluhopisy	617	Náklady na ostatní operace
		619	Náklady na derivátové operace
		63	Všeobecné provozní náklady

631	Náklady na zaměstnance	751	Použití opravných položek daňově neuznaných
632	Sociální náklady	752	Použití rezerv daňově uznaných
635	Daně a poplatky	753	Použití rezerv daňově neuznaných
636	Nakupované výkony	754	Použití opravných položek daňově uznaných
637	Odpisy hmotného majetku		
638	Odpisy nehmotného majetku		
65	Tvorba rezerv a opravných položek	76	Ostatní provozní výnosy
651	Tvorba opravných položek daňově neuznaných	761	Výnosy z odepsaných pohledávek za bankami
652	Tvorba rezerv daňově uznaných	762	Výnosy z odepsaných pohledávek za klienty a ostatními dlužníky
653	Tvorba rezerv daňově neuznaných	763	Výnosy z postoupených pohledávek za bankami
654	Tvorba opravných položek daňově uznaných	764	Výnosy z postoupených pohledávek za klienty
66	Ostatní provozní náklady	765	Výnosy z převodu účastí
661	Odepsané pohledávky za bankami	766	Výnosy z převodu ostatního majetku
662	Odepsané pohledávky za klienty a ostatními dlužníky	767	Jiné provozní výnosy
663	Náklady z postoupených pohledávek za bankami	77	Mimořádné výnosy
664	Náklady z postoupených pohledávek za klienty	771	Mimořádné výnosy
665	Náklady z převodu účastí	79	Vnitrobankovní výnosy
666	Náklady z převodu ostatního majetku	790	Vnitrobankovní výnosy
667	Jiné provozní náklady		
67	Mimořádné náklady		
671	Mimořádné náklady		
68	Daň z příjmů		
681	Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná		
682	Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená		
683	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná		
684	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená		
685	Dodatečné odvody daně z příjmu		
69	Vnitrobankovní náklady		
690	Vnitrobankovní náklady		
	Účtová třída 7 - Výnosy		
71	Výnosy z finančních činností		
711	Výnosy z pokladních a mezibankovních operací		
712	Výnosy z operací s klienty		
713	Výnosy z leasingu		
714	Výnosy z držených cenných papírů		
715	Výnosy z operací s cennými papíry		
716	Výnosy z devizových operací		
717	Výnosy z ostatních operací		
719	Výnosy z derivátových operací		
75	Použití rezerv a opravných položek		
			Účtová třída 8 - Vnitrobankovní účetnictví
			Účtová třída 9 - Podrozvahové účty
		91	Pohledávky a závazky z příslibů úvěrů a půjček
		911	Poskytnuté přísliby úvěrů a půjček
		912	Přijaté přísliby úvěrů a půjček
		92	Pohledávky a závazky ze záruk
		921	Poskytnuté záruky a ručení
		922	Přijaté záruky a ručení
		923	Poskytnutá přijetí směnek
		924	Přijatá přijetí směnek
		925	Poskytnuté záruky z převedených směnek
		926	Přijaté záruky z převedených směnek
		927	Poskytnutá směnečná rukojemství
		928	Přijatá směnečná rukojemství
		93	Pohledávky a závazky z akreditivů
		931	Poskytnuté zámky z otevření akreditivů
		932	Přijaté záruky z otevření akreditivů
		933	Poskytnuté záruky z potvrzení akreditivů
		934	Přijaté záruky z potvrzení akreditivů
		94	Pohledávky a závazky ze spotových operací
		941	Pohledávky ze spotových operací s úrokovými

	nástroji	971	Poskytnuté nemovitě zástavy
942	Závazky ze spotových operací s úrokovými nástroji	972	Přijaté nemovitě zástavy
943	Pohledávky ze spotových operací s měnovými nástroji	973	Poskytnuté peněžní zástavy
944	Závazky ze spotových operací s měnovými nástroji	974	Přijaté peněžní zástavy
945	Pohledávky ze spotových operací s akciovými nástroji	975	Poskytnuté zástavy - cenné papíry
946	Závazky ze spotových operací s akciovými nástroji	976	Přijaté zástavy - cenné papíry
947	Pohledávky ze spotových operací s komoditními nástroji	977	Poskytnuté ostatní zástavy
948	Závazky ze spotových operací s komoditními nástroji	978	Přijaté ostatní zástavy
		979	Přijaté kolaterály - cenné papíry
95	Pohledávky a závazky z pevných termínových operací	98	Pohledávky a závazky z hodnot v úschově, správě a uložení
951	Pohledávky z pevných termínových operací s úvěrovými a úrokovými nástroji	983	Hodnoty banky předané do úschovy
952	Závazky z pevných termínových operací s úvěrovými a úrokovými nástroji	984	Hodnoty převzaté do úschovy
953	Pohledávky z pevných termínových operací s měnovými nástroji	985	Hodnoty banky předané do správy
954	Závazky z pevných termínových operací s měnovými nástroji	986	Hodnoty převzaté do správy
955	Pohledávky z pevných termínových operací s akciovými nástroji	987	Hodnoty banky předané k uložení
956	Závazky z pevných termínových operací s akciovými nástroji	988	Hodnoty převzaté k uložení
957	Pohledávky z pevných termínových operací s komoditními nástroji	99	Uspořádací a evidenční účty
958	Závazky z pevných termínových operací s komoditními nástroji	991	Uspořádací účet operací s úrokovými nástroji
		992	Uspořádací účet operací s měnovými nástroji
96	Pohledávky a závazky z opčních operací	993	Uspořádací účet operací s akciovými nástroji
961	Pohledávky z opcí na úvěrové a úrokové nástroje	994	Uspořádací účet operací s komoditními nástroji
962	Závazky z opcí na úvěrové a úrokové nástroje	995	Uspořádací účet operací s úvěrovými nástroji
963	Pohledávky z opcí na měnové nástroje	996	Odepsané pohledávky
964	Závazky z opcí na měnové nástroje	997	Zásoba hodnot v evidenci
965	Pohledávky z opcí na akciové nástroje	998	Jiné hodnoty v evidenci
966	Závazky z opcí na akciové nástroje	999	Pomocné souvztažné účty
967	Pohledávky z opcí na komoditní nástroje		
968	Závazky z opcí na komoditní nástroje		
97	Pohledávky a závazky ze zástav a závazky z kolaterálu		

(Zdroj: www.cnb.cz, © 2014)

PŘÍLOHA P II: SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA PRO NEVÝDĚLEČNÉ ORGANIZACE

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

- 012-Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013-Software
- 014-Ocenitelná práva
- 018-Drobný dlouhodobý nehmotný majetek
- 019-Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

- 021-Stavby
- 022-Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
- 025-Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026-Základní stádo a tažná zvířata
- 028-Drobný dlouhodobý hmotný majetek
- 029-Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

- 031-Pozemky
- 032-Umělecká díla, předměty a sbírky

04 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, pořízený dlouhodobý finanční majetek

- 041-Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
- 042-Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
- 043-Pořízený dlouhodobý finanční majetek

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

- 051-Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
- 052-Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

06 - Dlouhodobý finanční majetek

- 061-Podíly v ovládaných a řízených osobách
- 062-Podíly v osobách pod podstatným vlivem
- 063-Ostatní cenné papíry držené do splatnosti
- 066-Půjčky organizačním složkám
- 067-Ostatní dlouhodobé půjčky
- 069-Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 072-Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
- 073-Oprávky k softwaru
- 074-Oprávky k ocenitelným právům
- 078-Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku
- 079-Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- 081-Oprávky ke stavbám
- 082-Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí
- 085-Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů

- 086-Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům
- 088-Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku
- 089-Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

Účtová třída 1 - Zásoby

11 - Materiál

- 111-Pořízený materiál
- 112-Materiál na skladě
- 119-Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní výroby

- 121-Nedokončená výroba
- 122-Polotovary vlastní výroby
- 123-Výrobky
- 124-Zvířata

13 - Zboží

- 131-Pořízené zboží
- 132-Zboží na skladě a v prodejnách
- 139-Zboží na cestě

Účtová třída 2 - Finanční účty

- 21 - Peníze
- 211-Pokladna
- 213-Ceniny

22 - Účty v bankách

- 221-Účty v bankách

23 - Krátkodobé bankovní úvěry

- 231-Krátkodobé bankovní úvěry
- 232-Eskontní úvěry

24 - Jiné krátkodobé finanční výpomoci

- 241-Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249-Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobý finanční majetek

- 251-Majetkové cenné papíry k obchodování
- 253-Dluhové cenné papíry k obchodování
- 255-Vlastní dluhopisy
- 256-Ostatní cenné papíry
- 259-Pořízený krátkodobý finanční majetek

26 - Převody mezi finančními účty

- 261-Peníze na cestě

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky

- 311-Odběratelé
- 312-Směnky k inkasu
- 313-Pohledávky za eskontované cenné papíry

314-Poskytnuté provozní zálohy a zálohy na zásoby
315-Ostatní pohledávky

32 - Závazky

321-Dodavatelé
322-Směnky k úhradě
324-Přijaté zálohy
325-Ostatní závazky

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

331-Zaměstnanci
333-Ostatní závazky vůči zaměstnancům
335-Pohledávky za zaměstnanci
336-Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování

341-Daň z příjmů
342-Ostatní přímé daně
343-Daň z přidané hodnoty
345-Ostatní daně a poplatky
346-Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem
348-Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem územních samosprávných celků

35 - Pohledávky za sdružením

358-Pohledávky za účastníky sdružení

36 - Závazky ke sdružením a závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů

367-Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
368-Závazky k účastníkům sdružení

37 - Jiné pohledávky a závazky

373-Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
375-Pohledávky z emitovaných dluhopisů
378-Jiné pohledávky
379-Jiné závazky

38 - Přejícné účty aktiv a pasiv

381-Náklady příštích období
383-Výdaje příštích období
384-Výnosy příštích období
385-Příjmy příštích období
386-Kursový rozdíl aktivní
387-Kursový rozdíl pasivní
388-Dohadné účty aktivní
389-Dohadné účty pasivní

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

391-Opravná položka k pohledávkám
395-Vnitřní zúčtování
398-Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 5 - Náklady

50 - Spotřebované nákupy

501-Spotřeba materiálu

502-Spotřeba energie
503-Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
504-Prodané zboží

51 - Služby

511-Opravy a udržování
512-Cestovné
513-Náklady na reprezentaci
518-Ostatní služby

52 - Osobní náklady

521-Mzdové náklady
524-Zákonné sociální pojištění
525-Ostatní sociální pojištění
527-Zákonné sociální náklady
528-Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

531-Daň silniční
532-Daň z nemovitostí
538-Ostatní daně a poplatky

54 - Ostatní náklady

541-Smluvní pokuty a úroky z prodlení
542-Ostatní pokuty a penále
543-Odpis nedobytné pohledávky
544-Úroky
545-Kurové ztráty
546-Dary
548-Manka a škody
549-Jiné ostatní náklady

55 - Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek

551-Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
552-Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
553-Prodané cenné papíry a podíly
554-Prodaný materiál
556-Tvorba rezerv
559-Tvorba opravných položek

58 - Poskytnuté příspěvky

581-Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami
582-Poskytnuté členské příspěvky

59-Daň z příjmů 591-Daň z příjmů

595-Dodatečné odvody daně z příjmů

Účtová třída 6 - Výnosy

60-Tržby za vlastní výkony a za zboží

601-Tržby za vlastní výroby
602-Tržby z prodeje služeb
604-Tržby za prodané zboží

61 - Změny stavu vnitroorganizačních zásob

611-Změna stavu zásob nedokončené výroby
612-Změna stavu zásob polotovárů

613-Změna stavu zásob výrobků
614-Změna stavu zvířat

62 - Aktivace

621-Aktivace materiálu a zboží
622-Aktivace vnitroorganizačních služeb
623-Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
624-Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Ostatní výnosy

641-Smluvní pokuty a úroky z prodlení
642-Ostatní pokuty a penále
643-Platby za odepsané pohledávky
644-Úroky
645-Kurové zisky
648-Zúčtování fondů
649-Jiné ostatní výnosy

65 - Tržby z prodeje majetku, zúčtování rezerv a opravných položek

652-Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
653-Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
654-Tržby z prodeje materiálu
655-Výnosy z krátkodobého finančního majetku
656-Zúčtování rezerv
657-Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
659-Zúčtování opravných položek

68 - Přijaté příspěvky

681-Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami
682-Přijaté příspěvky (dary)
684-Přijaté členské příspěvky

69-Provozní dotace
691-Provozní dotace

Účtová třída 9 - Vlastní jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé úvěry a půjčky, uzávěrkové a podrozvahové účty

90 - Vlastní jmění

901-Vlastní jmění

91 - Fondy

911-Fondy

92 - Oceňovací rozdíly

921-Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků

93 - Výsledek hospodaření

931-Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
932-Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let

94 - Rezervy

941-Rezervy

95 - Dlouhodobé bankovní úvěry a závazky

951-Dlouhodobé bankovní úvěry
953-Emitované dluhopisy
954-Závazky z pronájmu
955-Přijaté dlouhodobé zálohy
958-Dlouhodobé směnky k úhradě
959-Ostatní dlouhodobé závazky

96 - Závěrkové účty

961-Počáteční účet rozvahový
962-Konečný účet rozvahový
963-Účet výsledku hospodaření

97 až 99 - Podrozvahové účty

971 až 998-Podrozvahové účty
999-Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům

..

(Zdroj: www.ucetnikavarna.cz, © 2014)